



Redovisning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen år 2023

Titel: Redovisning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen
år 2023

Rapportnummer: 2024:10

Utgivare: Boverket, 04, 2024

ISBN pdf: 978-91-89581-53-1

Processnummer: 3.4.1

Diarienummer: 7609/2022

Förord

Den här rapporten utgör Boverkets redovisning av uppdraget, Redovisning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen, i Boverkets regleringsbrev för år 2023.

Redovisningen innehåller aktuella tendenser avseende plan- och bygglagstiftningens tillämpning, utifrån den statistik som Boverket årligen samlar in. Den innehåller också en sammanställning av de uppgifter som Boverket får från länsstyrelserna i enlighet med uppdragen i länsstyrelsernas regleringsbrev. För år 2023 gällde uppdragen inriktningsmål för länsstyrelsernas handläggning av överklagade beslut om lov och förhandsbesked, flyttning av byggnader, tillsyn av säkerhetskrav för befintliga hissar samt kommunernas personal- och kompetensförsörjning inom tillsynsområdet.

Rapporten har tagits fram av projektledare Marie Rosberg tillsammans med en arbetsgrupp bestående av Anders Larsson, Fredrik Hansson, Fredrik Ingmarson, Karolina Andersson, Krister Svensson, Linda Björkander, Martin Lindholm, Rebecka Sandelius och Ulrika Bensköld. Frida Jonsson har varit ansvarig projektägare.

Karlskrona april 2024

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Innehållsförteckning

Redovisning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen år 2023	1
Sammanfattning.....	5
1 Inledning och läsanvisningar.....	7
1.1 Tidigare uppföljning och öppna data.....	7
2 Tendenser utifrån Boverkets årliga uppföljning	9
2.1 Översiktsplanering	9
2.2 Detaljplanering	14
2.3 Lov och byggande.....	18
2.4 Tillsyn	21
2.5 Riktlinjer för markanvisning.....	26
3 Sammanställning av länsstyrelsernas återsrapportering	28
3.1 Inriktningsmål för länsstyrelsernas handläggning av överklagade beslut om lov och förhandsbesked.....	28
3.2 Flyttning av byggnader.....	34
3.3 Tillsyn av säkerhetskrav för befintliga hissar	39
3.4 Kommunernas personal- och kompetensförsörjning inom tillsynsområdet	42
4 Metod	46
4.1 Datakällor	46
4.2 Osäkerheter i underlagen och bortfall.....	48
4.3 Skattning av bortfall	48
5 Statistik i diagram	50
5.1 Översiktsplanering	50
5.2 Detaljplanering	53
5.3 Lov och byggande.....	57
5.4 Tillsyn	60

Sammanfattning

Den här rapporten utgör Boverkets redovisning av uppdraget Redovisning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen i Boverkets regleringsbrev för år 2023.

I rapporten redovisas dels aktuella tendenser som statistiken visar inom områdena översiktsplanering, detaljplanering, lov och byggande, tillsyn och markanvisning. Utifrån inkomna enkätsvar och vanligt förekommande frågor som ställs till Boverket konstaterar myndigheten att det generellt sett både finns stora behov av och efterfrågas mer vägledning på PBL kunskapsbanken kring plan- och bygglagstiftningen.

Gällande översiktsplanering är det få planer som fått laga kraft under år 2023, vilket är förväntat under den här delen av en mandatperiod. En majoritet av kommunerna, cirka 80 procent, behöver göra en översyn av planens aktualitet och anta en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan senast den 11 september 2024. Boverket har via länsstyrelserna fått indikationer på att de flesta kommunerna är i gång med arbetet. Det finns fortfarande ett fåtal översiktsplaner som är antagna före år 2004, vilka kommer att upphöra att gälla vid slutet av år 2025.

Antalet detaljplaner som det har beslutats om år 2023 är den lägsta noteringen sedan Boverket började samla in statistiken. Trots det har länsstyrelserna överprövat fler detaljplaner än tidigare år och det är fortsatt ett stort antal planer som överklagas till mark- och miljödomstolarna. Det är dock fortsatt relativt få planer som helt eller delvis upphävs av domstol.

Antalet genomförda markanvisningar har också minskat under år 2023. Sedan år 2021 har antalet markanvisningar minskat med 47 procent, vilket speglar den allmänna konjunkturen. Trots det fortsätter antalet kommuner med antagna riktlinjer att öka. Fortsatt görs dock var tjugonde markanvisning utan stöd i riktlinjer.

Även när det gäller lov och byggande har antalet ansökningar och anmälningar fortsatt minskat under år 2023. Exempelvis är antalet inkomna ansökningar om lov och förhandsbesked nästan en tredjedel lägre än år 2021. Även antalet inkomna anmälningar för bygglovsbefriade åtgärder har fortsatt minska och ligger cirka 40 procent lägre än åren 2020 och 2021. Den minskning som har skett under år 2023 beror sannolikt på inflationen, kronans växelkurs och de ökade räntorna, som medfört att det har blivit dyrare att genomföra olika typer av byggåtgärder.

Gällande byggnadsnämndens tillsyn visar enkätsvaren att merparten av byggnadsnämnderna har en tillsynsplan. Boverket ser dock en fortsatt trend att tillsynsärenden kommer in till byggnadsnämnderna i en högre takt än vad nämnderna generellt hinner hantera. Statistiken visar också att

överklagade och upphävda kommunala tillsynsbeslut till länsstyrelsen fortsätter att öka.

I rapporten redovisas även Boverkets sammanställning av länsstyrelsernas återrapportering av specifika temauppdrag. Dessa pekas årligen ut i länsstyrelsernas regleringsbrev kopplat till uppföljningen av plan- och bygglagstiftningens tillämpning samt uppföljning av byggnadsnämndernas tillsynsarbete. År 2023 har länsstyrelserna haft fyra sådana uppdrag.

När det gäller inriktningsmål för länsstyrelsernas handläggningstider för ärenden om överklagade beslut om lov och förhandsbesked går det fortsatt att se en stor variation i hur väl länsstyrelserna når de uppsatta målen. Vanliga orsaker till att målen inte nås är bland annat personalbrist och komplexa ärenden som tar lång tid att handlägga.

Länsstyrelserna har även haft i uppdrag att sammanställa genomförda och nekade avsteg vad gäller flyttning av byggnader. Resultatet visar att avsteg från egenskapskraven är sällsynt och Boverket ser sammantaget inga behov av fler möjligheter till avsteg.

I ett tredje uppdrag skulle länsstyrelserna redovisa goda exempel på byggnadsnämndernas dokumentation och rutiner i arbetet med tillsyn av säkerhetskrav för befintliga hissar. Sammanställningen visar att få kommuner bedriver planerad eller aktiv tillsyn av hissar och att det finns en bristande kännedom om vilka hissar som kan ha säkerhetsrisker. Rutiner saknas ofta för att rapportera olyckor och tillbud med hissar.

När det gäller att redovisa läget inom kommunernas personal- och kompetensförsörjning inom tillsynsområdet visar sammanställningen att de flesta kommuner saknar tillräckliga resurser för tillsyn. Att få kostnads- täckning för arbetet lyfts som en av de främsta förutsättningarna för att kunna bedriva tillsyn.

På Boverkets webbplats finns öppna data i form av dataunderlag till den statistik som redovisats för uppföljningen av plan- och bygglagstiftningens tillämpning under åren 2013–2023. Dataunderlagen finns både som årsfiler och tidserier.

1 Inledning och läsanvisningar

Boverket följer årligen upp tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen. Uppföljningen syftar till att ge ett material som i förlängningen kan ligga till grund för en utvärdering av hur väl samhällsbyggnadsprocessen fungerar samt hur ändamålsenlig myndigheternas ärendehantering är inom området.

Boverket och länsstyrelserna får årligen uppdrag i sina regleringsbrev att följa upp plan- och bygglagstiftningens tillämpning. Även i 8 kap. 19 § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, regleras att Boverket ska följa upp och analysera samt regelbundet sammanställa erfarenheterna från plan- och bygglagen (2010:900), PBL, och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Boverket ska också enligt 8 kap. 17 § PBF regelbundet sammanställa erfarenheterna från kommunernas tillsynsarbete samt länsstyrelsernas och Boverkets tillsynsarbete och tillsynsvägledning.

I rapporten redovisas en samlad bild av år 2023. Rapporten är upplagd enligt följande:

- Kapitel två redovisar tendenser utifrån Boverkets årliga uppföljning, som i stora drag bygger på resultat från enkätsvar på Boverkets plan- och byggenkäter. Kapitlet är indelat i avsnitten översiktsplanering, detaljplanering, lov och byggande, tillsyn samt riktlinjer för markanvisning.
- Kapitel tre redovisar en sammanställning av de uppgifter som Boverket får från länsstyrelserna i enlighet med uppdragen i länsstyrelsernas regleringsbrev. För år 2023 gällde uppdragen inriktningsmål för länsstyrelsernas handläggning av överklagade beslut om lov och förhandsbesked, flyttning av byggnader, tillsyn av säkerhetskrav för befintliga hissar samt kommunernas personal- och kompetensförsörjning inom tillsynsområdet.
- Kapitel fyra beskriver metoden av arbetet med uppföljningen.
- Kapitel fem innehåller ett antal diagram inom olika sakområden.

1.1 Tidigare uppföljning och öppna data

På Boverkets webbplats finns tidigare års rapporteringar¹ tillgängliga för nedladdning. Där finns även dataunderlag till den statistik med tillhörande diagram och kartor som redovisats för uppföljningen av plan- och bygglagstiftningens tillämpning under åren 2013–2023 i form av

¹ Boverket (2023). *Tidigare uppföljning*. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/uppfoljning/tidigare-uppfoljning/> Hämtad 2024-04-16.

öppna data². Filerna i Boverkets öppna data är nedladdningsbara och går bra att kopiera, distribuera och bearbeta.

Dataunderlaget består av insamlat material från länsstyrelser och kommuner via Boverkets plan- och byggenkäter där frågor om översiktsplanering, detaljplanering, lov och byggande samt tillsyn besvarats. Underlaget består också av inhämtade uppgifter från Domstolsverket avseende mål om överklagade planer.

Dataunderlagen finns både som årsfiler och tidserier. Underlagen är uppdelade i kategorierna översiktsplanering, detaljplanering, lov och byggande samt tillsyn. Årsfilerna är uppdelade efter svar från respektive enkät och sorterad på läns- eller kommunnivå. Tidsseriefilerna är uppdelade i områden inom de olika kategorierna och sorterade på läns- och kommunnivå.

² Boverket (2023). *Öppna data - Plan- och byggenkäten*. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/uppfoljning/Statistik/oppna-data/>
Hämtad 2024-04-16.

2 Tendenser utifrån Boverkets årliga uppföljning

I Boverkets årliga uppföljning av tillämpningen av plan- och bygglagen (2010:900), PBL, redovisas statistik över ärenden som regleras i plan- och bygglagstiftningen och som hanteras av kommuner och statliga myndigheter. I det här kapitlet redovisas de aktuella tendenser som statistiken visar inom områdena översiktsplanering, detaljplanering, lov och byggande, tillsyn samt riktlinjer för markanvisning.

För år 2023 har alla 21 länsstyrelser samt 283 av landets 290 kommuner besvarat hela eller delar av enkäterna.

Kommunerna har i enkäten haft möjlighet att lämna kommentarer om andra erfarenheter gällande tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen, som kommunerna anser att Boverket bör få kännedom om. Dessa erfarenheter redovisas mer specifikt under respektive område. Utifrån inkomna enkätsvar och vanligt förekommande frågor som ställs till Boverket, konstaterar myndigheten att det generellt sett både finns stora behov av och efterfrågas mer vägledning på PBL kunskapsbanken kring plan- och bygglagstiftningen. Boverket har i sitt budgetunderlag lämnat förslag på att förvaltningsanslaget utökas med 20 miljoner kronor årligen för perioden 2025–2027. Förslaget syftar till att myndigheten ska kunna tillhandahålla aktuell och kvalitetssäkrad vägledning samt utvecklade utbildningsinsatser målgrupperna behöver för en effektiv och enhetlig tillämpning av plan- och bygglagstiftningen.

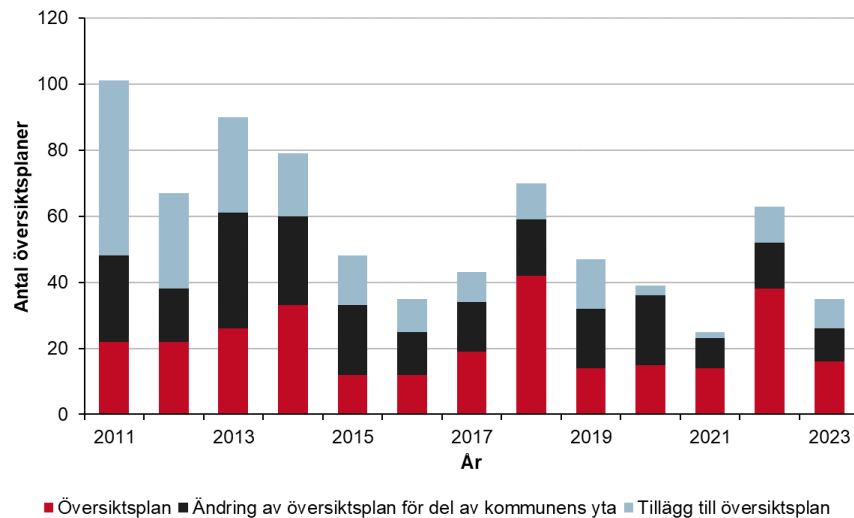
2.1 Översiktsplanering

2.1.1 Få översiktsplaner som fått laga kraft

Alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Den ska spegla den politiska majoritetens uppfattning om mark- och vattenanvändningen i kommunen och beslutas av kommunfullmäktige. Under år 2023 var det enligt uppgift från länsstyrelserna 16 kommunomfattande översiktsplaner som fick laga kraft, jämfört med 38 stycken år 2022. Resultatet följer tidigare års statistik som visar att det är vanligt med ett lägre antal kommunomfattande översiktsplaner som får laga kraft i början av en mandatperiod, jämfört med i slutet av perioden då antalet planer som får laga kraft vanligtvis är högre. När det gäller ändringar av översiktsplaner för viss del av kommunens yta, och även tillägg till översiktsplaner, varierar däremot antalet planer som får laga kraft mer över hela mandatperioderna.

Figur 1. Antal översiktsplaner, ändringar för en del av kommunen och tillägg som fått laga kraft, åren 2011–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2011–2023.

Illustration: Boverket

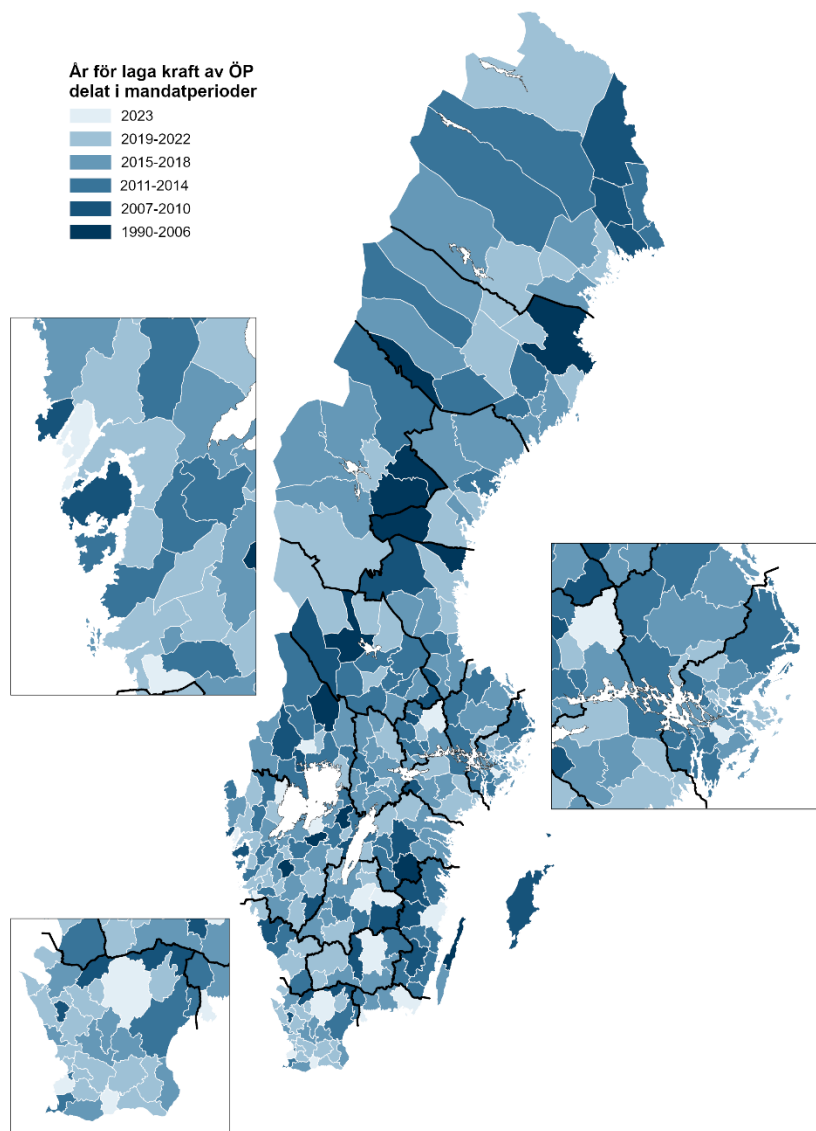


2.1.2 Ett fåtal översiktsplaner riskerar att upphöra gälla

Enligt uppgift från länsstyrelserna fanns det, vid utgången av år 2023, 6 kommunomfattande översiktsplaner i landet som fick laga kraft under perioden 1990–2003. Översiktsplaner som har antagits före den 1 januari 2004 kommer upphöra att gälla vid utgången av år 2025.³ Detta gäller även för ändringar av översiktsplanen för en viss del av kommunens yta som har antagits före detta datum. Även om översiktsplanen aktualitetsprövats efter den 1 januari 2004 kommer den att upphöra att gälla. Detta gäller även ändringar för en viss del av kommunens yta som har antagits före den 1 januari 2004, men som senare har kopplats till en plan som har antagits efter den 1 januari år 2004 eller senare men före den 1 april 2020.

³ Se punkten 4 i övergångsbestämmelserna till lag (2020:76) om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Figur 2. Översiktsplanernas ålder per kommun, 2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2023. Illustration: Boverket



2.1.3 Cirka 80 procent behöver ta fram planeringsstrategi eller ny översiktsplan

Sedan den 1 april 2020 ska kommunerna göra en aktualitetsprövning av sin översiktsplan genom att ta fram en planeringsstrategi. Det innebär att under perioden från valet år 2022 fram till senast den 11 september 2024 ska kommunerna antingen ha antagit en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan. Om kommunen inte har tagit fram en planeringsstrategi i tid så upphör gällande översiktsplan att vara aktuell. Det enda som gör att kommunen kan bortse från kravet är om kommunen har antagit en ny översiktsplan som får laga kraft senast den 11 september 2024.

Efter valet år 2022 och fram till och med utgången av år 2023 har 41 kommuner antagit en planeringsstrategi, och 21 kommuner har antagit en

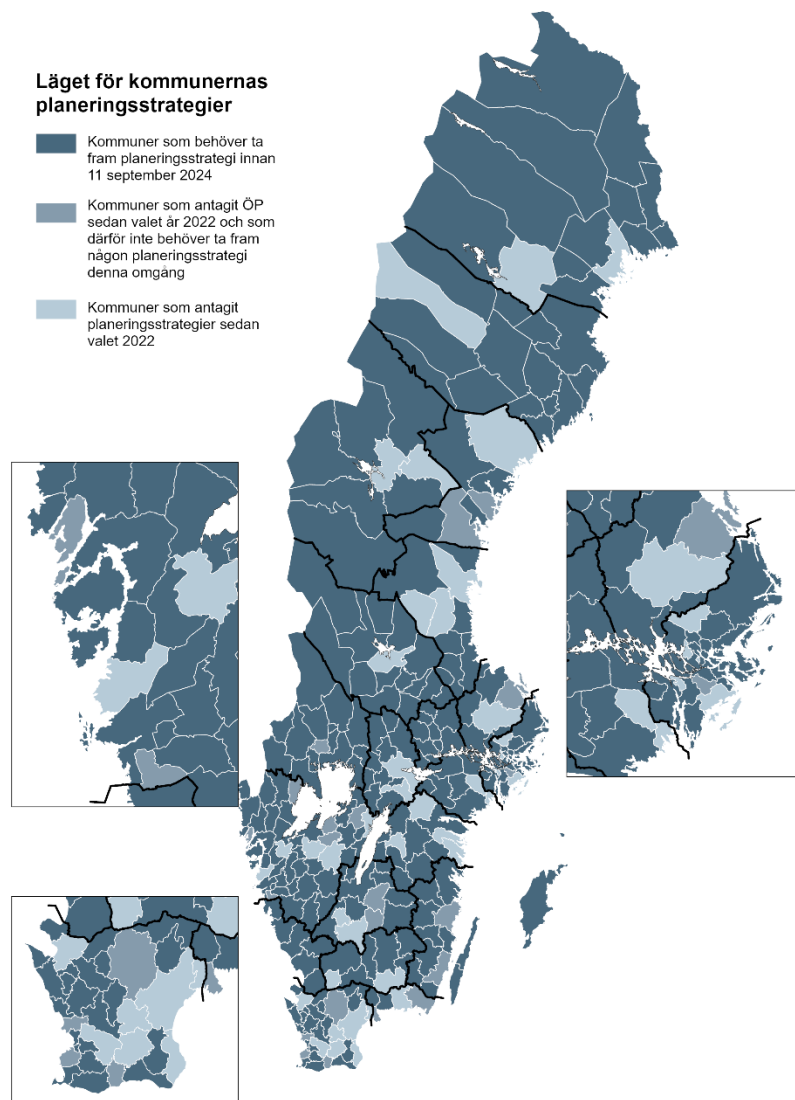
kommunomfattande översiktsplan. Det innebär att det är 228 kommuner (79 procent), som behöver anta en planeringsstrategi eller ny översiktsplan senast den 11 september 2024.

Av dessa har 4 kommuner antagna översiktsplaner där beslutet har överklagats och inte avgjorts ännu, medan 7 kommuner anger att de avser att anta en ny översiktsplan innan den 11 september 2024.

I enkätsvaren framkommer samtidigt ett tydligt behov av ytterligare vägledning och förtydliganden kring planeringsstrategier, samt en efterfrågan på fler exempel.

Boverket har vid kontakt med länsstyrelserna fått indikationer på att de flesta av de 228 kommunerna arbetar med att ta fram planeringsstrategier, med målet att bli klara innan den 11 september 2024.

Figur 3. Läget för kommunernas planeringsstrategier, 2023.
Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2023.
Illustration: Boverket



2.1.4 Relativt få granskningsyttranden

Länsstyrelsen ska yttra sig över kommunens förslag till översiktsplan och lämna ett granskningsyttrande om hur översiktsplanen förhåller sig till granskningsgrunderna.

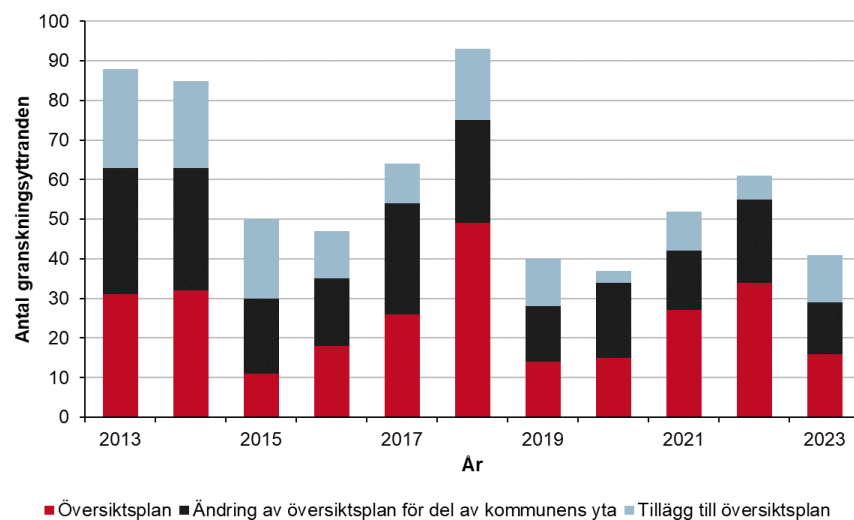
Antalet granskningsyttranden varierar från år till år. De senaste fem åren har antalet legat mellan 40–60 yttranden per år. År 2023 var det 40 granskningsyttranden, varav 12 stycken gällde ändring av översiktsplan genom tillägg. De utgjorde en större andel av yttrandena än vanligt.

I de fall där länsstyrelserna har invändningar utgörs nästan 90 procent av invändningarna utav någon av dessa tre granskningsgrunder:

- riksintressen,
- människors hälsa eller säkerhet samt risken för olyckor, översvämning eller erosion, eller
- miljökvalitetsnormer.

Andelen granskningsyttranden utan invändningar ökade från 10 procent år 2022 till 35 procent år 2023.

Figur 4. Det totala antalet granskningsyttranden per år för översiktsplan, ändring av översiktsplan för del av kommunens yta och tillägg till översiktsplan mellan åren 2013–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2013–2023. Illustration: Boverket



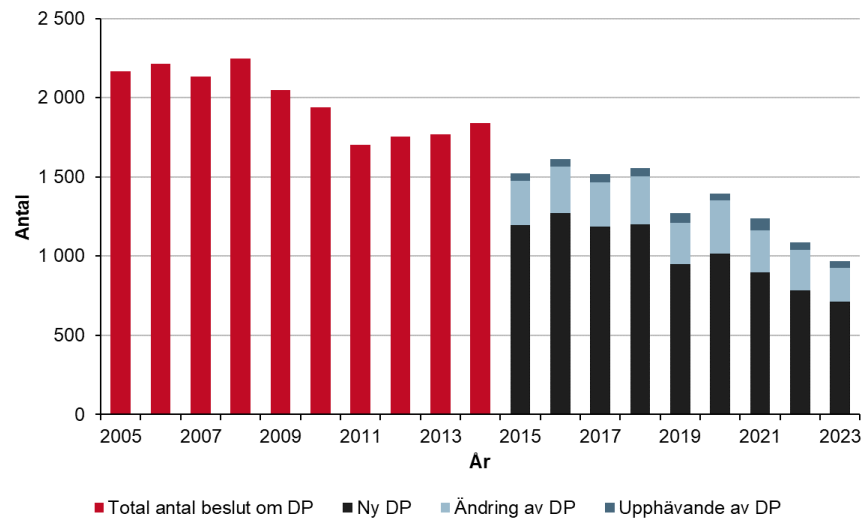
2.2 Detaljplanering

2.2.1 Färre beslut om detaljplaner

Antalet beslut om detaljplaner år 2023 är den lägsta noteringen sedan Boverket började samla in statistiken. Enligt uppgift från länsstyrelserna har totalt 968 detaljplaner beslutats av kommunerna under år 2023.

Totalen omfattar beslut om nya detaljplaner, beslut om ändringar av befintliga detaljplaner och beslut om upphävande av befintliga detaljplaner.

Figur 5. Totalt antal beslut om detaljplaner i kommunerna under åren 2005–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät åren 2005–2023. Illustration: Boverket



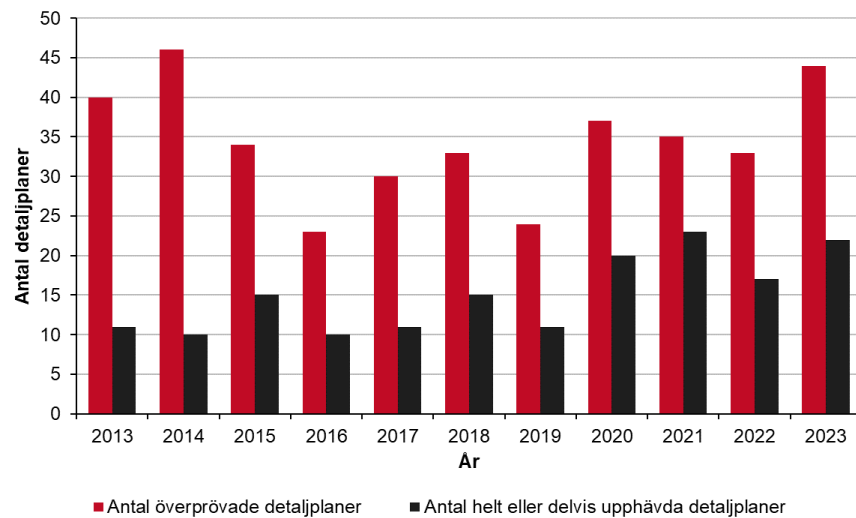
Trots minskningen så är andelen ändrade detaljplaner fortsatt hög - drygt var femte detaljplan som beslutades år 2023 var en ändring. Utifrån inkomna frågor och enkätsvar till Boverket upplever kommunerna samtidigt svårigheter att ändra en detaljplan. Det gäller framför allt hur ändringar ska göras i praktiken, för vad man kan ändra och hur kraven på digital information aktualiseras vid ändring av detaljplan. Boverket har ett pågående regeringsuppdrag⁴ att se över regelverket för ändring av detaljplaner som ska redovisas i september år 2024.

2.2.2 Fler överprövade detaljplaner

Sett till hur många detaljplaner som beslutas är det fortsatt förhållandevis få detaljplaner som överprövas och upphävs av länsstyrelsen inom ramen för statlig tillsyn enligt 11 kap. 10–11 §§ PBL. Jämfört med perioden 2015–2022 har dock fler detaljplaner överprövats under år 2023 av länsstyrelserna, trots att antalet beslutade detaljplaner är det lägsta Boverket noterat.

⁴ Regeringsbeslut den 27 mars 2024 i ärende nr LI2024/00774.

Figur 6. Antal detaljplaner som länsstyrelsen har beslutat att överpröva och antal detaljplaner som länsstyrelsen helt eller delvis har upphävt åren 2013–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2013–2023. Illustration: Boverket



Länsstyrelsen kan ange flera ingripandegrunder för överprövning av en och samma detaljplan. Den fortsatt vanligaste grunden för att en detaljplan såväl överprövas som upphävs är i förhållande till att en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Inom den grunden anger länsstyrelserna att de vanligaste orsakerna till överprövning år 2023 var brist på geotekniska utredningar och närhet till farligt gods. När det gäller upphävande inom den grunden anger länsstyrelserna att föroreningar och buller var de vanligaste orsakerna under år 2023.

2.2.3 Många beslut om planer överklagas till mark- och miljödomstolarna

Det är fortsatt ett stort antal planer⁵ som överklagas sett till hur många planer som årligen beslutas, men det är fortsatt få planer som helt eller delvis upphävs av domstol. Statistik från Domstolsverket visar att totalt 261 planer överklagades till mark- och miljödomstolarna, MMD, under år 2023. Totalt överklagades 119 domar om planer till Mark- och miljööverdomstolen, MÖD, under år 2023 och 28 mål om planer beviljades prövningstillstånd.

2.2.3.1 Mark- och miljödomstolarnas skäl för upphävande

Boverket har gjort en genomgång av de 41 planer som upphävdes av MMD år 2023. Den vanligaste orsaken till upphävande är brister i kommunens utredning, planunderlag och planhandlingar. Dessa brister har till

⁵ Statistiken om måltypen som handlar om planärenden enligt PBL hämtas från Domstolsverket och innefattar både detaljplaner och områdesbestämmelser. Begreppet planer används därför som samlingsnamn. En genomgång av de upphävda planbesluten år 2023 visar att ett mål gällde områdesbestämmelser.

exempel bedömts innebära att det inte varit möjligt att bedöma planens genomförande, hantering och konsekvenser avseende olika områden, om planen har utformats med skälig hänsyn till befintliga förhållanden eller att tydlighetskravet för planhandlingarna inte har varit uppfyllt.

Även att detaljplanen strider mot någon bestämmelse i miljöbalken eller dess följdlagstiftning är en vanlig orsak till upphävande. Det handlar främst om att planen möjliggjort ianspråktagande av bruksningsvärd jordbruksmark, men också i förhållande till bestämmelserna om riksintressen, strandskydd, biotopskydd eller artskydd.

Tabell 1. Skäl för upphävda planer i MMD år 2023.

Skäl för upphävande	Antal mål
Brister i utredningen/underlaget/handlingar	16
Brister i förhållande till miljöbalken	13
Brister i handläggningen kopplat till planprocessen	6
Lämplighet; mark, lokalisering, utformning och placering	6
Betydande olägenhet för enskilda	4
Befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden	3
Avsaknad av särskilda skäl för enskilt huvudmannaskap för allmän plats	2

2.2.3.2 Mark- och miljööverdomstolens skäl för upphävande

Boverket har gått igenom de 14 mål som MÖD prövade i sak och helt eller delvis ändrade eller fastställde underinstansens dom under år 2023, och där följden blev ett upphävande av planen. Skälen för upphävande är spridda, men vanligast är att kommunen saknat särskilda skäl för att upphäva strandskyddet samt att detaljplanen inneburit betydande olägenhet för enskilda.

Tabell 2. Skäl för upphävda planer i MÖD år 2023.

Skäl för upphävande	Antal mål
Avsaknad av förutsättningar för att upphäva strandskyddet	3
Betydande olägenhet för enskilda	3
Bristfällig utredning gällande genomförande av planen i förhållande till artskydd	2
Avsaknad av särskilda skäl för enskilt huvudmannaskap för allmän plats	1
Beslutet har inte kommit till på ett lagligt sätt enligt kommunallagen	1
Kommunen har inte avgjort frågan om betydande miljöpåverkan på sätt som föreskrivs	1
Kommunen har inte kungjort planförslaget	1
Otillräcklig reglering av utformningen av allmän plats	1
Planen skulle ha tagits fram med ett utökat förfarande och dessutom var det felaktig delegering av beslut till byggnadsnämnden eftersom planen var av större vikt	1

2.2.4 Behov av mer vägledning och problem med digitala detaljplaner

Utifrån inkomna frågor och enkätsvar till Boverket upplever många kommuner övergången till digitala detaljplaner som problematisk. De har till exempel svårt att se nyttorna med kravet på digital information i planbeskrivningen, och det finns en oro för att den digitala informationen från planbeskrivningar ska utgöra en säkerhetsrisk när den tillhandahålls eller tillgängliggörs på internet. Boverket har nyligen tagit fram en vägledningstext om nyttorna med digitala planbeskrivningar⁶. Boverket ser även ett behov av att framöver följa upp Boverkets föreskrifter (2020:5) om detaljplan, Boverkets allmänna råd (2020:6) om redovisning av reglering i detaljplan och Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2020:8) om planbeskrivning, eftersom de har varit gällande i ett antal år.

Generellt lyfter kommunerna även att de har behov av mer vägledning och utbildning i detaljplanefrågor. Det handlar bland annat om geoteknik, dagvatten, buller och digitalisering av äldre detaljplaner.

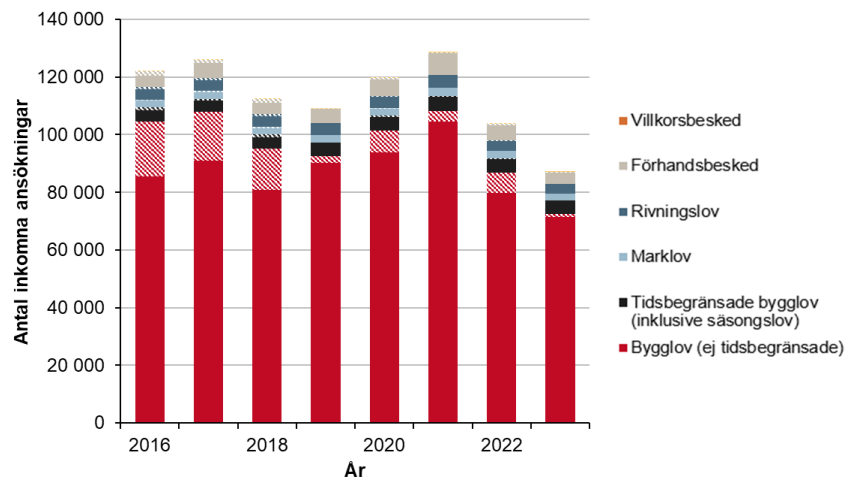
2.3 Lov och byggande

2.3.1 Minskat antal ansökningar och anmälningar

Av enkätsvaren från kommunerna går det tydligt att se att antalet inkomna ansökningar om lov och förhandsbesked under år 2023 har fortsatt att minska och ligger nästan en tredjedel lägre än år 2021.

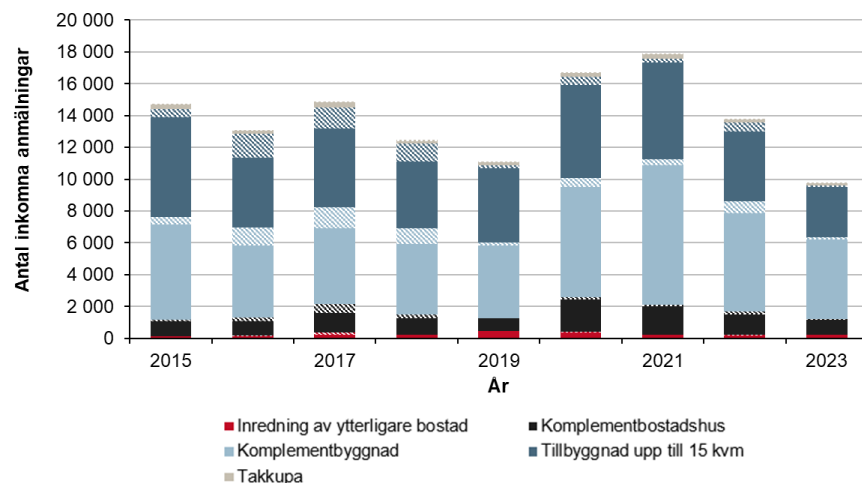
⁶ Boverket (2024). *Nyttorna med digitala planbeskrivningar*. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/planbeskrivning/nyttor-digitala-plan-beskrivningar/> Hämtad 2024-04-16.

Figur 7. Inkomna ansökningar under åren 2016–2023 fördelade på ärendetyp. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har svarat. I tidsbegränsade bygglov ingår säsongslöv. Källa: Kommunernas svar på Boverkets plan-, bygg- och tillsynsenkät 2016–2023. Illustration: Boverket



Även antalet inkomna anmälningar för bygglovsbefriade åtgärder har fortsatt minska och ligger cirka 40 procent lägre än de två åren, 2020 och 2021, då ansökningarna låg på den klart högsta nivån under perioden 2015–2023. Nivån år 2023 är den lägsta under perioden.

Figur 8. Antal inkomna anmälningar åren 2015–2023 för bygglovsbefriade åtgärder enligt 9 kap. 4 a–4 c §§ PBL fördelat på kategori. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har svarat. Källa: Kommunernas svar på Boverkets plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015–2023. Illustration: Boverket

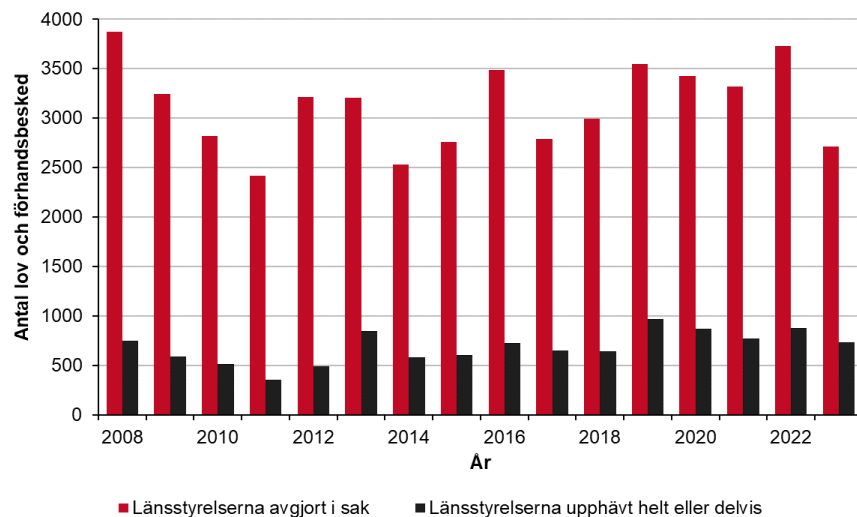


Att både antalet inkomna ansökningar för lov och förhandsbesked och anmälningar för bygglovsbefriade åtgärder har minskat under år 2023 beror sannolikt på inflationen, kronans växelkurs och de ökade räntorna, som medför att det blir dyrare att genomföra olika typer av byggåtgärder. Detta bekräftar också ett par kommuner som även särskilt har angett att de har märkt en minskad ärendetillförsel under året, främst vad gäller bygglovsansökningar för småhus och flerbostadshus.

2.3.2 Antalet överklagade beslut om lov och förhandsbesked som avgjorts i sak har också minskat

Antalet överklagade beslut om lov och förhandsbesked som har avgjorts i sak av länsstyrelserna har minskat med 27 procent sedan år 2008.

Figur 9. Antal lov och förhandsbesked som har överklagats till länsstyrelserna och avgjorts i sak samt antal överklagade beslut som länsstyrelserna har upphävt helt eller delvis åren 2008–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2008–2023. Illustration: Boverket



Även denna minskning beror sannolikt på att inflationen, växelkursen och räntorna har medfört att kommunerna har fått in färre ärenden under de senaste två åren, som sedan har kunnat överklagas till länsstyrelserna.

2.3.3 Behov av mer vägledning och översyn av regelverk

Ett flertal kommuner har lämnat synpunkter kring tolkningen eller utformningen av olika bestämmelser inom lov-, bygg- och tillsynsprocessen enligt PBL, där de önskar mer vägledning från Boverket inom detta område. Ett flertal kommuner anger särskilt att de önskar mer vägledning om riskbedömningen kopplat till kontrollplaner enligt PBL och att denna vägledning även behöver rikta sig till byggherrar och kontrollansvariga.

En annan synpunkt som särskilt kan nämnas från två kommuner är kopplat till giltighetstiden för startbesked för anmälningspliktiga åtgärder. Här menar kommunerna att det är oklart när åtgärden senast ska vara avslutad. Boverket kan konstatera att denna fråga även har uppmärksammats av Bygglövsutredningen⁷. Utredningen har angett att regleringen i denna del är oklar och bör omfattas av en framtida översyn.

⁷ Bygglövsutredningens betänkande Ett nytt regelverk för bygglov (SOU 2021:47), s. 863.

2.4 Tillsyn

Länsstyrelserna ska följa upp och utvärdera byggnadsnämndernas tillsynsarbete och lämna uppgifter till Boverket om länsstyrelsernas tillsynsvägledning och utvecklingen av byggnadsnämndernas tillsynsarbete, om Boverket begär det. Boverket ska regelbundet sammanställa erfarenheterna från kommunernas tillsynsarbete, och länsstyrelsernas och Boverkets tillsynsarbete och tillsynsvägledning.

2.4.1 Boverkets tillsynsvägledning

Boverket ska enligt 8 kap. 15 § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, ge tillsynsvägledning till länsstyrelserna i plan- och byggfrågor och byggnadsnämnderna genom råd och stöd i deras tillsynsarbete. Boverket har under år 2023 fortsatt sin samverkan med länsstyrelserna och deltagit i månadsvisa digitala möten med representanter från länsstyrelsernas expertgrupp för tillsynsvägledning. Där har bland annat uppföljning enligt angivna teman i regleringsbrevsuppdragen, uppkomna frågor, nya rättsfall och det fortsatta arbetet med tillsynsvägledning till kommunerna diskuterats.

Under året har Boverket också medverkat vid tre tillsynsvägledningsdagar, varav vårens möte var förlagt fysiskt till Nyköping med Länsstyrelsen i Södermanlands län som värd. Höstens båda möten genomfördes som två halvdagars digitala möten. Förutom arbete med teman från uppdragen i länsstyrelsernas regleringsbrev, har Boverket vid dessa tillfällen redogjort för myndighetens arbete, bidragit med information inom tillsynsområdet och diskuterat tillsynsfrågor med deltagarna.

Boverket har också medverkat fysiskt eller digitalt vid flera stormöten som vissa länsstyrelser har arrangerat för sina respektive kommuner, bland annat tillsammans med länsstyrelserna i Jämtlands län och Skåne län.

2.4.2 Länsstyrelsernas tillsynsvägledning

Enligt 8 kap. 16 § PBF ska länsstyrelserna ha en treårig tillsynsvägledningsplan. För år 2023 har 18 av 21 länsstyrelser uppgett att så är fallet. Av de tre länsstyrelser som svarat att man inte uppfyller kravet har två svarat att de avser att upprätta tillsynsvägledningsplan under år 2024. En av de länsstyrelser som saknar en aktuell tillsynsvägledningsplan har uppgett att de har prioriterat ärendehandläggning och tillsyn enligt miljöbalken. Tillsynsvägledning enligt PBL har därför inte prioriterats. Boverket avser under år 2024 följa upp arbetet med tillsynsvägledningsplan för de tre länsstyrelser som under år 2023 saknade en aktuell sådan.

Stormöten med kommunerna och vägledning som sker via webb och trycksaker är fortfarande de vanligaste formerna för länsstyrelsernas tillsynsvägledning. Det förekommer också att flera länsstyrelser samarbetar

kring stormöten där handläggare i kommuner från två eller fler län deltar. Stormötena hade ofta tematiska inslag, så som höga vattenflöden, ovårdade tomter och avfall vid bygg- och rivningsåtgärder.

De enklare mötesformerna, som digitala eller fysiska möten med enskilda kommuner, är inte lika vanligt förekommande. Dock sker kontakter med utvalda kommuner ofta som en del av de uppdrag länsstyrelserna tilldelats genom regleringsbrev för år 2023. Vissa länsstyrelser har redovisat att de under året har genomfört planerade möten med tillsynshandläggare och deras chefer i en eller ett fåtal kommuner.

2.4.2.1 Länsstyrelsernas erfarenheter från år 2023

År 2023 har varit mångfacetterat för länsstyrelsernas tillsynsvägledning; dels eftersom behovet av vägledning om klimatåtgärder har ökat, dels eftersom det i många länsstyrelser har ankommit på samma handläggare att bereda svar på Boverkets remisser om de nya byggreglerna och om certifierade byggprojekteringsföretag.

Det framkommer av redovisningen att det finns ett stort behov och en stor förväntan på att länsstyrelsen tillhandahåller den tillsynsvägledning som länsstyrelsen ålagts genom PBF. Som anledningar till detta nämns bland annat att byggnadsnämndens handläggare är ovana vid tillsynsärenden, att vissa kommuner har hög personalomsättning och att de sällan självmant söker stöd och råd hos länsstyrelserna. Erfarenheten är också att god tillsynsvägledning leder till att kommunerna använder likartade metoder för att arbeta med tillsyn.

Det finns ett stort intresse bland byggnadsnämnderna att ta fram nya tillsynsplaner, liksom att arbeta efter redan framtagna, men länsstyrelsernas erfarenhet är att byggnadsnämnderna generellt har för lite resurser för att hinna arbeta med tillsynsärenden. Dessa erfarenheter är samstämmiga med länsstyrelsernas rapportering av uppdraget om byggnadsnämndernas resurs- och kompetensförsörjning (se avsnitt 3.4). Flera länsstyrelser nämner goda erfarenheter från stormöten med kommuner i sitt län och ibland även med medverkan från kommuner i andra län. Förståelsen för byggnadsnämndernas behov att ha kontakt och dela kunskap med varandra tas upp som en viktig erfarenhet. Någon länsstyrelse nämnde också vikten av att lämna utrymme för diskussion under stormötena. Byggnadsnämnderna efterfrågar att delta i nätverk inom länet, kopplat till tillsynsarbetet, men saknar samtidigt resurser. I viss mån gäller detta också de länsstyrelser som inte har resurser att prioritera tillsynsvägledningen och därför jobbar väldigt lite med sådana frågor.

Av länsstyrelsernas redovisning framgår också att en ökad andel av kommunerna efterfrågar vägledning gällande hantering av geoteknik i bygglovsskedet samt hantering av klimatanpassning, skyfall och dagvatten. Hissar och andra motordrivna anordningar har också varit en

vanligt förekommande diskussionspunkt, sannolikt med anledning av regeringens uppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2023.

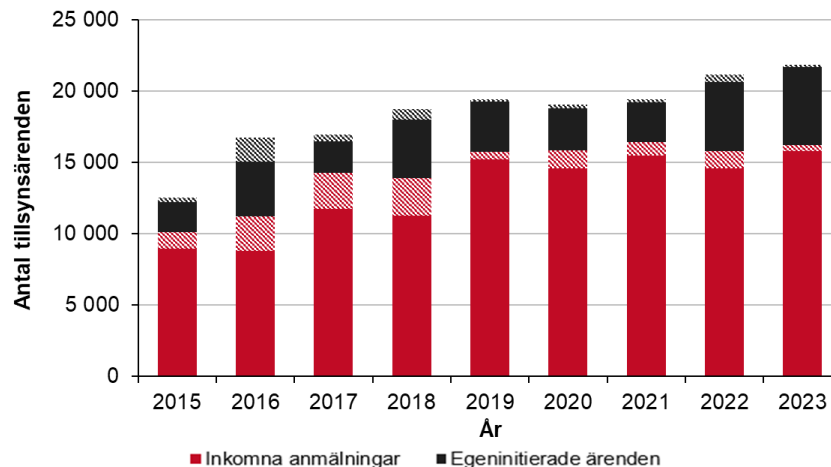
2.4.3 Byggnadsnämndens tillsyn

Sammanställningen av enkätsvaren gällande år 2023 visar att antalet påbörjade tillsynsärenden ligger på den högsta nivån sedan statistiken började föras år 2012. Även antalet överklagade tillsynsbeslut har ökat, jämfört med lägre nivåer under pandemiåren, men nådde inte upp till samma nivå som under år 2019. Andelen upphävida tillsynsbeslut följer samma utveckling. Det kan i sammanhanget noteras att de vägledningsinsatser som Boverket genomförde på området under år 2023 inte väntas ge något utslag i statistiken förrän under år 2024.

2.4.3.1 Flest påbörjade tillsynsärenden hittills

Enligt uppgift från 283 kommuner har 240 av dem beslutat om ingripande, påföljd eller verkställighetsmedel under år 2023, medan 42 kommuner har svarat att de inte har fattat några sådana beslut. Totalt har närmare 22 000 tillsynsärenden, inom ramen för tillsyn enligt PBL, upprättats år 2023.

Figur 10. Antal tillsynsärenden som påbörjats under åren 2015–2023 fördelat på inkomna respektive egeninitierade. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har svarat. Källa: Kommunernas svar på Boverkets plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015–2023. Illustration: Boverket

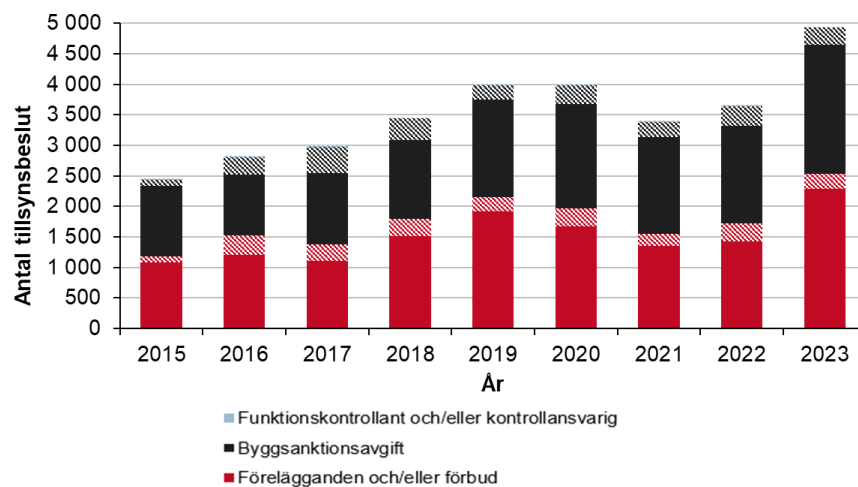


Vid årets slut låg det samlade nettot av pågående tillsynsärenden på knappt 50 000 ärenden, vilket bekräftar den långvariga trenden att ärenden har kommit in i en högre takt – åtminstone historiskt – än vad nämnderna generellt hinner hantera dem. Samtidigt vittnar nära nog 16 000 beslut i tillsynsärenden under år 2023, varav nästan 11 000 är beslut att inte ingripa eller beslut utan någon påföljd, om att byggnadsnämnderna kommer till avslut i fler ärenden än tidigare år.

Beslut om att ingripa med föreläggande eller förbud, liksom beslut om påföljd med byggsanktionsavgift, är de vanligast förekommande typerna

av ingripande, med vardera drygt 2 100 beslut under år 2023. Övriga former av ingripanden, så som ansökan om utdömande av vite, ansökan om handräckning eller genomförande på den försumliges bekostnad svarar tillsammans för knappt 300 ärenden under år 2023. Under året har det skett 6 ingripanden mot kontrollansvariga, vilket är den lägsta noteringen för sådana ingripanden sedan uppgiften började registreras år 2014.

Figur 11. Antal tillsynsärenden under åren 2015–2023 som resulterat i tillsyns-ingripanden per kategori. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har svarat. Källa: Kommunernas svar på Boverkets plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015–2023. Illustration: Boverket



Under år 2023 avsåg 345 ingripanden eller påföljder de tekniska egen-skapskraven, medan 450 sådana beslut avsåg att en bygglovsbefriad åtgärd hade påbörjats utan startbesked.

2.4.3.2 Tillsynsplanen underlättar tillsyn och uppföljning

Enligt uppgift från 256 kommuner har 155 av dem en tillsynsplan, även om det inte är ett krav enligt PBL. Det är en ökning med knappt 20 tillsynsplaner under år 2023. Mycket talar för att en tillsynsplan underlättar tillsynsarbetet och bidrar till att tillsynsarbetet blir en naturlig del av nämndens ordinarie arbete.

De flesta kommuner som saknar en tillsynsplan följer i stället upp sitt tillsynsarbete genom antingen byggnadsnämndens verksamhetsplan eller genom sammanställning och redovisning av ärendebalans.

2.4.3.3 En del byggnadsnämnder gör ingen uppföljning

Mer anmärkningsvärt är att 27 kommuner tillstår att de inte gör någon uppföljning av sitt tillsynsarbete. Något tydligt samband mellan de kommunerna går inte att se av statistiken, då de har en geografisk och demografisk spridning över landet och ungefär samma synpunkter som andra kommuner. Svaret tyder dock på ett ökat behov av tillsynsvägledning från länsstyrelserna och Boverket, vilket myndigheterna gemensamt

avser att medverka till inom ramen för länsstyrelsernas tillsynsvägledningsnätverk.

2.4.3.4 Svårt att bedöma rättelse och att få tag i fastighetsägare

Flera kommuner tycker att tillsynsärenden är komplicerade. Det är svårt att avgöra vad som är rättelse, till exempel när en bostad har tagits i bruk innan beslut om slutbesked. Det kan också vara svårt att förklara för den som har gjort en tillsynsanmälan hur processen fungerar och varför den ofta tar lång tid.

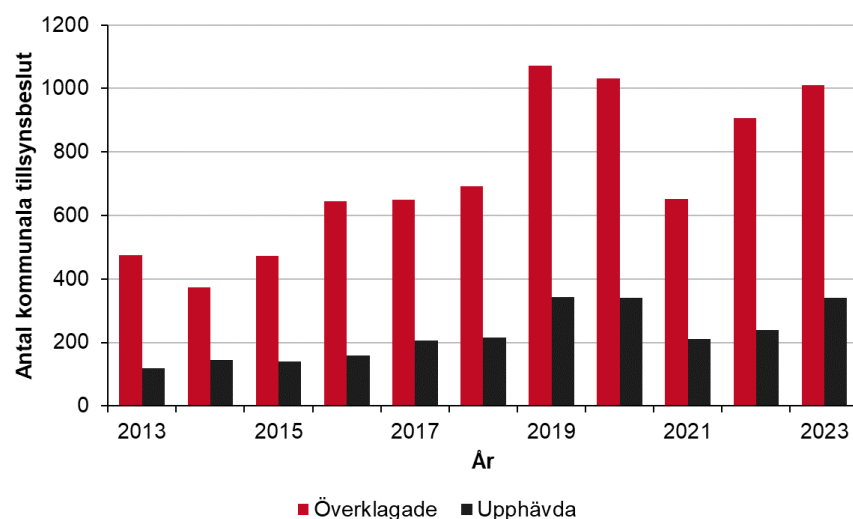
Ett annat problem som vissa kommuner nämner är att det finns fastigheter som saknar lagfaren ägare, att ägaren är bosatt utomlands eller att det av andra skäl inte går att få kontakt med ägaren.

Resursfrågan är ständigt återkommande. Eftersom tillsynsarbetet finansieras av skattekollektivet, ska tillsyn enligt PBL konkurrera med redan begränsade resurser för exempelvis skola och omsorg. Flera kommuner påtalar att medborgare och företagare har haft det tufft ekonomiskt under flera år, både till följd av pandemin och konjunkturedgången. Detta minskar både skatteunderlaget och politikernas ambitioner att gå fram med såväl ingripanden som påföljder. Det bidrar också till att byggherrarna har allt sämre förutsättningar att ekonomiskt klara av rättelser och påföljder.

2.4.3.5 Ny tydlig ökning av överklagade och upphävda kommunala tillsynsbeslut

Under år 2023 överklagades 1 010 kommunala tillsynsbeslut till länsstyrelserna, varav 340 upphävdes. Det är en ökning jämfört med de två närmast föregående åren, tillbaka till ungefär samma nivå som år 2020.

Figur 12. Antal överklagade och upphävda kommunala tillsynsbeslut, åren 2013–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2013–2023. Illustration: Boverket



Under ett år som har präglats av lågkonjunktur och en lägre byggtakt, kan mängden överklagade beslut vara tecken på att byggnadsnämnderna

kortsiktigt har flyttat resurser från handläggning av lov och förhandsbesked till att i stället fokusera på tillsyn och därmed kunna avgöra fler ärenden i sak. Så som framgår av länsstyrelsernas rapportering om kommunernas personal- och kompetensförsörjning inom tillsynsområdet (se avsnitt 3.4) förefaller detta dock inte långsiktigt ha löst resursproblematiken.

En annan reflektion är att medan upphävandegraden har varierat från 25 procent till 33 procent under de senaste tio åren, upphävdes under år 2023 de överklagade tillsynsbesluten i 34 procent av fallen. Detta speglar möjligen tesen om dels ett ökat fokus på tillsynsarbete i byggnadsnämnderna, dels att tjänstepersoner med mindre erfarenhet av tillsynsarbete har medverkat i handläggningen. Det skulle dock också kunna vara ett uttryck för att nämnderna har tagit sig tid att hantera äldre ärenden som tidigare har bedömts vara för komplicerade och därför inte har handlagts under högkonjunkturen. I äldre tillsynsärenden kan regler om preskription, liksom sämre bevis- och beslutsunderlag, bidra till att färre beslut står sig vid överklagande.

Det är fortsatt en hög andel tillsynsbeslut som inte står sig vid ett överklagande till länsstyrelserna. För överklagade kommunala tillsynsbeslut om föreläggande eller förbud upphävdes 45 procent av dessa beslut av länsstyrelserna under år 2023. Motsvarande andel för överklagade kommunala tillsynsbeslut om byggsanktionsavgifter är 36 procent. Båda andelarna är i linje med vad som rapporterats de senaste åren.

Tillsynsbeslut om verkställighetsmedel är inte särskilt vanligt förekommande, men av totalt 9 sådana som överklagades år 2023 upphävde länsstyrelserna 6 beslut. Endast en kategori av tillsynsbeslut hade en högre upphävandegrad år 2023, nämligen tillsynsbeslutet gällande byte av funktionskontrollant eller kontrollansvarig. Endast ett sådant beslut överklagades och beslutet upphävdes i det fallet av länsstyrelsen.

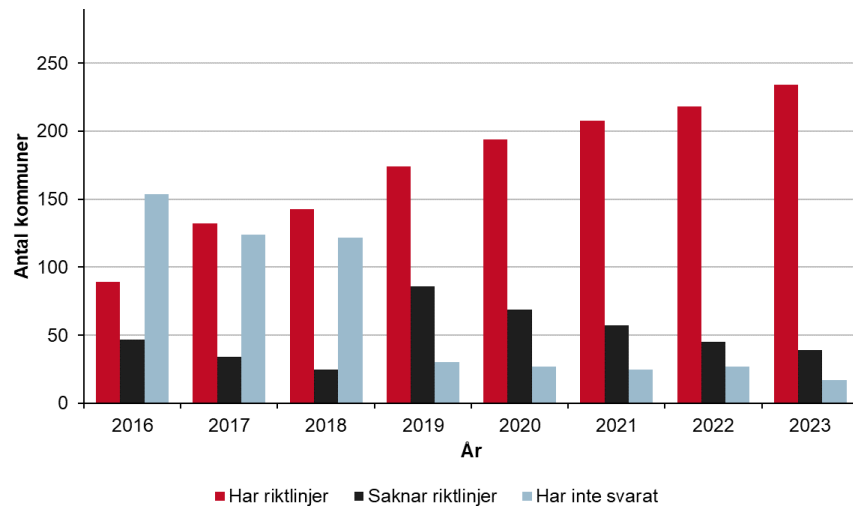
2.5 Riktlinjer för markanvisning

Sedan den 1 januari 2015 ska kommuner som använder sig av markanvisning anta riktlinjer för markanvisningar. Enligt 2 § lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar är det endast de kommuner som använder sig av markanvisning som är skyldiga att ta fram riktlinjer.

2.5.1 Antalet riktlinjer ökar för varje år

Av de totalt 273 kommuner som svarat på frågor om riktlinjer för markanvisningar har 234 angett att de under år 2023 har haft riktlinjer enligt lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar. Det innebär en ökning från år 2022 då det var 218 kommuner som svarade att de hade antagit riktlinjer.

Figur 13. Antal kommuner med antagna riktlinjer för markanvisningar åren 2016–2023. Källa: Kommunernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2016–2023. Illustration: Boverket



2.5.2 Antalet markanvisningar har minskat

Antalet genomförda markanvisningar i landet har minskat från 520 stycken år 2022 till 384 stycken år 2023. Det innebär en minskning med 26 procent.

Sedan år 2021 har antalet markanvisningar minskat med 47 procent, vilket speglar den allmänna konjunkturen. Några kommuner uppger att osäkerheten i omvärlden och det föränderliga ränteläget har gjort att efterfrågan på nya markanvisningar är mycket låg, speciellt för bostäder. Flera kommuner anger att det däremot skett många förlängningar av markanvisningar under året.

2.5.3 Fortfarande har var tjugonde markanvisning inte stöd i riktlinjer

Under år 2023 är det 135 kommuner som gjort markanvisningar. Av dessa är det 9 kommuner som gjort markanvisningar utan att ha antagna riktlinjer.

Årets uppföljning visar därmed att andelen kommuner som varit skyldiga att ha riktlinjer under året och som inte uppfyller kravet i lagen ligger kvar på 6 procent liksom föregående år. Antalet markanvisningar som gjorts utan riktlinjer uppgår även det, liksom flera år tillbaka, till 5 procent av det totala antalet gjorda markanvisningar. Andelen markanvisningar som görs utan stöd i riktlinjer är därmed oförändrad.

3 Sammanställning av länsstyrelsernas återrapporering

Varje år pekas ett antal specifika temaområden ut i länsstyrelsernas regleringsbrev kopplat till uppföljningen av plan- och bygglagstiftningens tillämpning samt uppföljning av byggnadsnämndernas tillsynsarbete. Resultatet rapporteras in till Boverket i samband med den årliga uppföljningen av plan- och bygglagstiftningens tillämpning.

År 2023 har länsstyrelserna haft fyra uppdrag:

- inriktningsmål för länsstyrelsernas handläggning av överklagade beslut om lov och förhandsbesked,
- flyttning av byggnader,
- tillsyn av säkerhetskrav för befintliga hissar, samt
- kommunernas personal- och kompetensförsörjning inom tillsynsområdet.

I det här kapitlet redovisas Boverkets sammanställning av länsstyrelsernas återrapporering.

3.1 Inriktningsmål för länsstyrelsernas handläggning av överklagade beslut om lov och förhandsbesked

För år 2023 har något fler länsstyrelser uppfyllt ett av inriktningsmålen för ärenden om överklagade lov och förhandsbesked jämfört med föregående år. Något färre länsstyrelser har dock uppfyllt ett av inriktningsmålen för ärenden om överklagade bygglov för bostäder jämfört med föregående år. Variationen i handläggningstid är även fortsatt stor mellan de olika länsstyrelserna. Den genomsnittliga handläggningstiden för hela riket avseende överklagade lov och förhandsbesked har ökat jämfört med föregående år.

3.1.1 Länsstyrelsernas inriktningsmål för år 2023

Enligt uppdrag B3 i länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2023 ska länsstyrelserna redovisa uppgifter om sina handläggningstider för överklagade ärenden om lov och förhandsbesked under år 2023. Syftet är att se om handläggningstiderna följer de inriktningsmål som regeringen satt upp.

För överklagade kommunala beslut om bygglov, marklov, rivningslov och förhandsbesked gällde följande inriktningsmål år 2023:

- 75 procent avgjorda inom 105 dagar
- 90 procent avgjorda inom 150 dagar

För överklagade kommunala beslut om bygglov för bostäder, dock inte fritidshus, gällde följande inriktningsmål för år 2023:

- 75 procent avgjorda inom 80 dagar
- 90 procent avgjorda inom 120 dagar

Tiderna räknas från den dag överklagandet kom in till länsstyrelsen fram till den dag länsstyrelsen avgjorde ärendet. Ärenden som avvisats eller avskrivits har inte räknats med.

Boverket redovisar här en sammanställning gällande hur väl målen uppfylldes samt en sammanfattning av länsstyrelsernas erfarenheter. Uppgifterna kommer från en enkät som har besvarats av samtliga 21 länsstyrelser.

3.1.2 Stor variation i handläggningstid mellan länsstyrelserna

Den genomsnittliga handläggningstiden för avgjorda överklagade lov och förhandsbesked varierar stort mellan länsstyrelserna. Den kortaste genomsnittliga handläggningstiden för år 2023 var, utifrån svaren från länsstyrelserna, 31 dagar och den längsta 395 dagar. Den genomsnittliga viktade handläggningstiden i riket var 130 dagar, vilket är en ökning med 20 dagar jämfört med år 2022. Medianvärdena för länsstyrelsernas handläggningstider varierade år 2023 mellan 19 och 501 dagar.

Vad gäller den genomsnittliga handläggningstiden för avgjorda ärenden om överklagade bygglov för bostäder så varierar den också stort mellan länsstyrelserna. Utifrån svaren från länsstyrelserna var den kortaste genomsnittliga handläggningstiden för år 2023 endast 24 dagar och den längsta 221 dagar. Den genomsnittliga viktade handläggningstiden i riket var 65 dagar, vilket är detsamma som för år 2022. Medianvärdena för länsstyrelsernas handläggningstider varierade år 2023 mellan 18 och 267 dagar.

3.1.3 Inriktningsmål 75 procent inom 105 dagar

Det första inriktningsmålet för lov och förhandsbesked innebär att 75 procent av ärendena om överklagade beslut om lov och förhandsbesked ska ha avgjorts inom 105 dagar. 11 av 21 länsstyrelser nådde detta mål år 2023, vilket är detsamma som för år 2022.

Andelen ärenden om lov och förhandsbesked som har avgjorts inom 105 dagar varierar stort mellan länsstyrelserna. Under år 2023 varierade andelen avgjorda ärenden mellan 20 och 100 procent. Av alla ärenden om överklagade lov och förhandsbesked i riket avgjordes 69 procent

inom 105 dagar. Det är en minskning jämfört med år 2022, då det var 77 procent.

3.1.4 Inriktningsmål 90 procent inom 150 dagar

Det andra inriktningsmålet för lov och förhandsbesked innebär att 90 procent av ärendena om överklagade beslut om lov och förhandsbesked ska ha avgjorts inom 150 dagar. Under år 2023 nådde 14 av 21 länsstyrelser detta mål, vilket är en ökning jämfört med år 2022, då det var 11 länsstyrelser som nådde målet.

Andelen ärenden om lov och förhandsbesked som har avgjorts inom 150 dagar varierar stort mellan länsstyrelserna. Under år 2023 varierade andelen avgjorda ärenden mellan 24 och 100 procent. Av alla ärenden om överklagade lov och förhandsbesked i riket avgjordes 86 procent inom 150 dagar. Det är en marginell minskning jämfört med år 2022, då det var 87 procent.

Tabell 3. Inriktningsmål för handläggning av överklagade lov och förhandsbesked

Län	Andel överklagade lov och förhandsbesked år 2023 som har avgjorts inom 105 dagar, angivet i procent (mål: 75 procent)	Andel överklagade lov och förhandsbesked år 2023 som har avgjorts inom 150 dagar, angivet i procent (mål: 90 procent)
Blekinge	23	33
Dalarna	80	98
Gotland	75	96
Gävleborg	93	98
Halland	20	24
Jämtland	30	63
Jönköping	92	99
Kalmar	90	100
Kronoberg	100	100
Norrbottn	80	92
Skåne	59	94
Stockholm	73	96
Södermanland	69	88
Uppsala	92	98
Värmland	59	95
Västerbotten	90	98
Västernorrland	33	60
Västmanland	93	98
Västra Götaland	46	56

Län	Andel överklagade lov och förhandsbesked år 2023 som har avgjorts inom 105 dagar, angivet i procent (mål: 75 procent)	Andel överklagade lov och förhandsbesked år 2023 som har avgjorts inom 150 dagar, angivet i procent (mål: 90 procent)
Örebro	89	100
Östergötland	39	42

3.1.5 Inriktningsmål bygglov för bostäder – 75 procent inom 80 dagar

Det tredje inriktningsmålet gäller överklagade beslut om bygglov för bostäder, dock inte fritidshus. Målet innebär att 75 procent av ärendena om överklagade beslut ska ha avgjorts inom 80 dagar. 12 av 21 länsstyrelser uppfyllde detta mål år 2023, vilket är en liten ökning jämfört med år 2022, då 11 av 21 länsstyrelser uppnådde målet.

Andelen ärenden om överklagade beslut om bygglov som avgjorts inom 80 dagar varierar mellan 9 och 100 procent för år 2023. Det är samma spridning som föregående år. Av alla ärenden om överklagade bygglov för bostäder i riket avgjordes 82 procent inom 80 dagar. Det är en marginell minskning jämfört med år 2022, då det var 83 procent.

3.1.6 Inriktningsmål bygglov för bostäder – 90 procent inom 120 dagar

Det fjärde och sista inriktningsmålet innebär att 90 procent av ärendena om överklagade beslut om bygglov för bostäder, dock inte fritidshus, ska ha avgjorts inom 120 dagar. 14 av 21 länsstyrelser uppfyllde detta mål år 2023, vilket är en minskning jämfört med år 2022, då 16 länsstyrelser nådde målet.

Andelen ärenden om överklagade beslut om bygglov som avgjorts inom 120 dagar varierar mellan 27 och 100 procent för år 2023. Det är samma spridning som föregående år. Av alla ärenden om överklagade bygglov för bostäder i riket avgjordes 95 procent inom 120 dagar, vilket också är detsamma som föregående år.

Tabell 4. Inriktningsmål för handläggning av överklagade bygglov för bostäder

Län	Andel överklagade bygglov för bostäder som avgjorts inom 80 dagar, angivet i procent (mål: 75 procent)	Andel överklagade bygglov för bostäder som avgjorts inom 120 dagar, angivet i procent (mål: 90 procent)
Blekinge	9	27
Dalarna	87	100
Gotland	63	75
Gävleborg	80	100
Halland	92	97
Jämtland	20	50
Jönköping	100	100
Kalmar	100	100
Kronoberg	100	100
Norrbottn	63	75
Skåne	46	86
Stockholm	77	96
Södermanland	74	100
Uppsala	92	100
Värmland	58	92
Västerbotten	64	82
Västernorrland	16	67
Västmanland	100	100
Västra Götaland	91	97
Örebro	90	100
Östergötland	94	100

3.1.7 Orsaker till att målen inte nås

I enkätsvaren för år 2023 har ett flertal länsstyrelser angivit att de under året har haft personalomsättningar, vakanser, föräldraledigheter, tjänstledigheter och sjukfrånvaro som påverkat handläggningstiderna och gjort att de inte uppnått handläggningens målen för överklagade ärenden generellt sett. En länsstyrelse nämner också att de jurister som jobbar med överklagade ärenden under året har fått hjälpa andra delar av länsstyrelsen internt, vilket påverkat handläggningstiderna. En annan nämner att de har fått bistå en annan länsstyrelse med handläggningen av deras överklagade ärenden.

Ett flertal länsstyrelser nämner även att de under året har haft ett antal ärenden som varit komplicerade att handlägga eller som krävt omfattande kommunikering, vilket påverkat handläggningstiderna för dessa ärenden. En länsstyrelse nämner även att tiden hade överskridits därför att

klaganden hade yrkat syn, men att denna inte kunde hållas förrän till våren eftersom marken vid tidpunkten var snötäckt. En annan länsstyrelse nämner att de får in en hög ärendetillförsel som de inte hinner med att handlägga på grund av att de inte har tillräckligt med finansiering.

Några länsstyrelser nämner också att de under året har prioriterat att jobba bort de äldsta ärendena, vilket påverkat handläggningstiderna för de nyare ärendena som kommit in under året. Detta arbete har dock gjort att ärendebalansen i stort har minskat hos länsstyrelserna. En annan länsstyrelse nämner att de under året har infört ett nytt arbetssätt för att få ner handläggningstiderna, men att detta ännu inte fått genomslag så att inriktningsmålen uppfylls.

Vad gäller det som särskilt nämns om handläggningen av ärenden om överklagade bygglov för bostäder så nämner en länsstyrelse att de under året har prioriterat dessa ärenden framför andra ärendegrupper. Den här prioriteringen gör att de klarar handläggningstiderna för dessa typer av ärenden, men innebär samtidigt att de inte klarar handläggningstiderna för andra ärenden om överklagade lov och förhandsbesked.

3.1.8 Planerade åtgärder

I enkätsvaren för år 2023 anger ett flertal länsstyrelser att de åtgärder som vidtagits, eller som avses vidtas, för att klara av de inriktningsmål som gäller för överklagade ärenden generellt sett är att öka personalresurserna genom rekrytering. Några länsstyrelser nämner även att de jobbar med omprioritering av arbetsuppgifter och nedprioritering av internt stöd inom länsstyrelserna. En länsstyrelse nämner också att de har inlett samarbeten med andra länsstyrelser, men anger att möjligheten till att få hjälp är mycket begränsad.

Ett flertal länsstyrelser nämner också att de åtgärder som vidtagits, eller som avses vidtas, för att klara av inriktningsmålen är att förändra arbetssätten inom organisationen. En länsstyrelse nämner exempelvis att de skapat ett särskilt team för ärenden enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL. En annan länsstyrelse nämner att de har ett gemensamt ansvarstagande där de betar av ärenden utifrån en centralt sammanställd ordning för ärendena. En tredje länsstyrelse nämner att de kommer fortsätta att delvis jobba koncentrerat med att handlägga ärenden av likartat slag, för att öka effektiviteten i handläggningen och på det sättet kunna avgöra fler ärenden snabbare. I övrigt så nämner en länsstyrelse att de löpande jobbar med att utveckla arbetssätt samt kontinuerligt följa upp handläggningstider i syfte att förbättra handläggningstiderna.

En annan länsstyrelse nämner att de har vidareutvecklat och förfinat arbetet med bland annat tekniska funktioner och övriga förändringar i handläggningen som gjort det möjligt att skapa en bättre struktur och överblick över öppna ärenden. Detta har i sin tur ökat möjligheten till

koordinering och effektivisering av ärendehandläggningen. En annan länsstyrelse nämner att de har grupperat ärendena utifrån ärendetyp för att få en mer effektiv handläggning.

Vad gäller de åtgärder som vidtagits, eller som avses vidtas, för att klara av inriktningsmålen för ärenden om överklagade bygglov för bostäder så anger ett par länsstyrelser att de kommer fortsätta att prioritera denna ärendegrupp framför andra. De har påbörjat ett omfördelningsarbete för att effektivisera handläggningen.

3.1.9 Länsstyrelsernas erfarenheter

I enkäten för år 2023 lämnades ett fåtal kommentarer om länsstyrelsernas övriga erfarenheter gällande handläggningen av ärenden om överklagade lov och förhandsbesked.

Av de erfarenheter som lämnades så anger Länsstyrelsen i Halland att de har handlagt 88 överklagade tillsynsärenden enligt PBL, vilket får betydelse för handläggningstiderna för överklagade lovärenden. Länsstyrelsen anger att de särskilt prioriterar bostadsärendena och klarar inriktningsmålen för dessa, men med otillräckliga resurser sker det i viss mån på bekostnad av övriga ärenden.

3.2 Flyttning av byggnader

Enligt regleringsbrev för budgetåret år 2023 skulle länsstyrelserna sammanställa och redovisa uppgifter från byggnadsnämnderna beträffande genomförda och nekade avsteg vid tillämpning av PBL vad gäller flyttning av byggnader. Länsstyrelsernas expertgrupp för tillsynsvägledning utformade, tillsammans med sitt tillsynsvägledningsnätverk och Boverket, en enkät med sex frågor som besvarades av 220 kommuner.

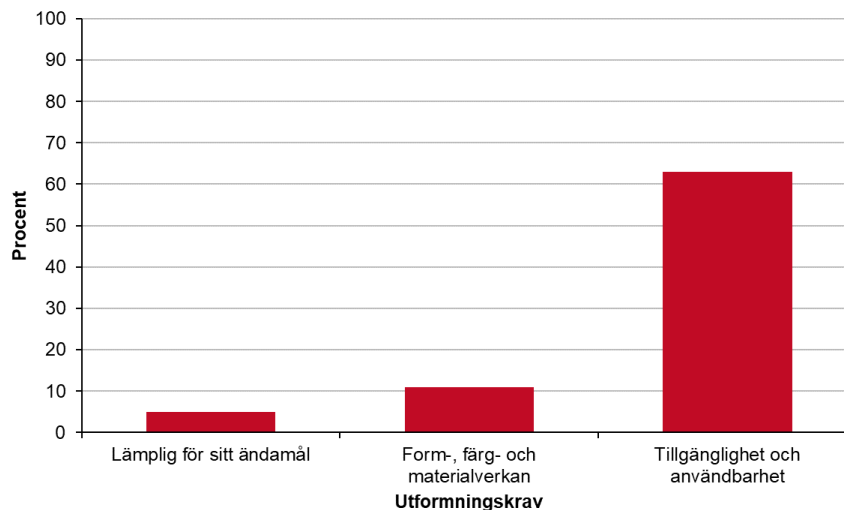
Av de svarande kommunerna är det 79 kommuner som uppger att de har haft ärenden som involverar flyttning av byggnad. Sammantaget har dessa kommuner hanterat 188 sådana ärenden. Mot bakgrund av att flyttning av byggnader kan inkludera bland annat tillfälliga bostäder, skolpaviljonger, säsong- eller projektberoende lokaler och klimatpreventiva åtgärder – så som flyttning av badhytter eller fritidshus i havsnära lägen – finner Boverket att andelen kommuner som har haft ärenden som involverar flyttning av byggnad är lägre än den förväntade. Den förhållandevis låga andelen blir än mer värd att notera i skenet av att den period som enkätsvaren omfattar sträcker sig över 20–24 månader; nära nog två år.

3.2.1 Avsteg från egenskapskraven är sällsynt

Av de 79 kommuner som svarat att de har haft ärenden som involverar flyttning av byggnad är det 19 kommuner som rapporterar att de har beviljat avsteg från egenskapskraven. Utifrån redovisningen framstår det som att det har skett minst 53 gånger. Det motsvarar strax under tre avsteg i snitt per kommun där avsteg förekommit, eller 0,3 avsteg per

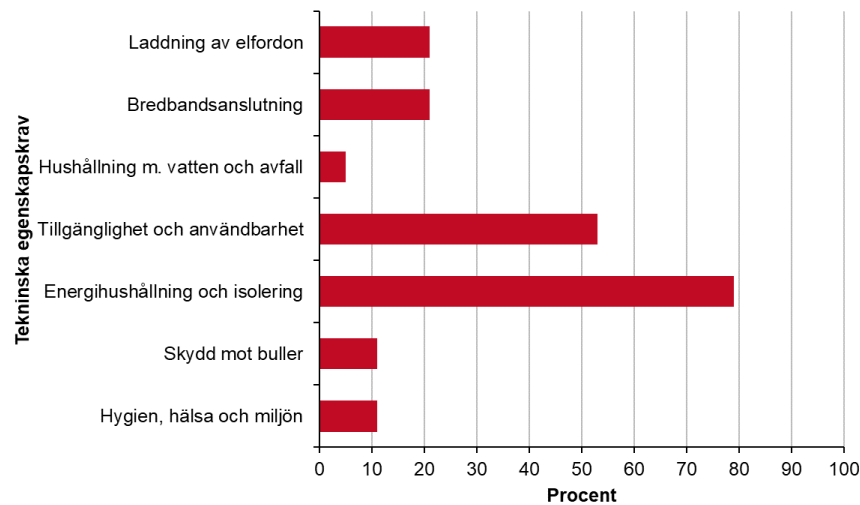
ärende, under perioden. De avsteg som en kommun har beviljat kan vara fördelade över flera ärenden eller avse ett och samma ärende, men ska också ställas i relation till att redovisningen sammanlagt avser högst 188 ärenden. Sett till att byggnadsnämnderna i Sverige under samma period har hanterat strax under 200 000 lovärenden berör nämndernas beslut om avsteg således en försvinnande liten andel av ärendena.

Figur 14. Beslutade avsteg avseende utformningskrav. Lydelsen av de olika kraven har förkortats och förenklats för läsbarhet. Källa: Kommunernas svar på länsstyrelsernas enkät om avsteg från utformnings- och egenskapskraven vid flytt av byggnader 2023. Illustration: Boverket



Av de 19 kommuner som beviljat avsteg från utformningskraven, har 12 beviljat avsteg från kravet på att en byggnad ska vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Det är därmed det vanligast förekommande avsteget i lovprövningen vid flyttning av byggnad.

Figur 15. Beslutade avsteg från de tekniska egenskapskraven. Egenskapskrav med nollresultat är inte medtagna i figuren. Lydelsen av de olika kraven har förkortats och förenklats för läsbarhet. Källa: Kommunernas svar på länsstyrelsernas enkät om avsteg från utformnings- och egenskapskraven vid flyttning av byggnader 2023. Illustration: Boverket



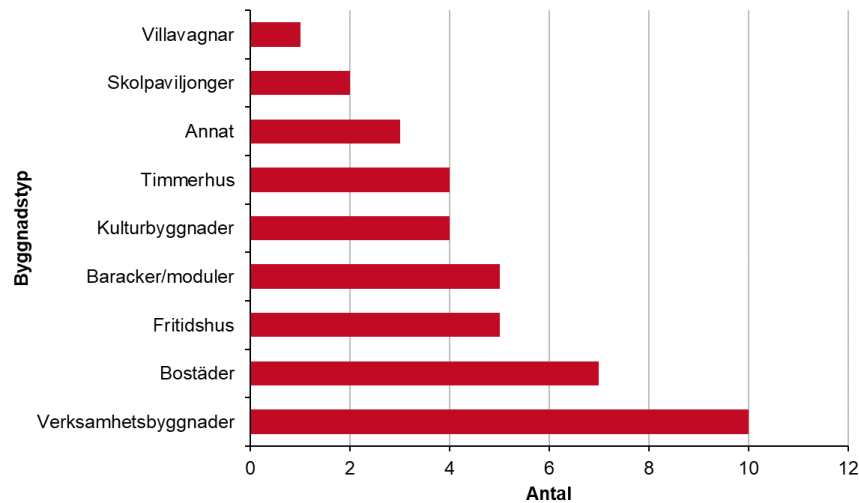
När det gäller de tekniska egenskapskraven har 15 av 19 kommuner beviljat avsteg från kraven på energihushållning och värmeisolering, följt av att 10 kommuner har beviljat avsteg från kraven på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Att dessa två egenskapskrav skulle vara föremål för flest avsteg, liksom utformningskravet på tillgänglighet och användbarhet, ligger i linje med Boverkets allmänna bedömning av hur reglerna tillämpas. Det är sannolikt att fördelningen skulle vara liknande, även om ärendemängden skulle vara större än vad länsstyrelsernas enkätundersökning visar.

3.2.1.1 Avsteg vanligast i verksamhetsbyggnader

Den fråga i enkäten som avser vilka byggnader avsteg har beviljats för, har vid sammanställningen tyvärr visat sig vara behäftad med en tolkningsmån som gör att resultatet måste beaktas med viss försiktighet. Till exempel utgör svarsalternativet "fritidshus" också en bostad, vilket utgör ett annat svarsalternativ på samma fråga i enkäten. Både ett fritidshus, liksom en bostad eller verksamhetsbyggnad, skulle i vissa fall kunna passa in på svarsalternativet "timmerhus". Flera svarsalternativ skulle således helt eller delvis kunna avse samma byggnader.

Figur 16. Antal byggnader som avsteg beviljats för, fördelat över byggnadstyp. Källa: Kommunernas svar på länsstyrelsernas enkät om avsteg från utformnings- och egenskapskraven vid flyttning av byggnader 2023. Illustration: Boverket



Likväl uppger 10 kommuner att man har beviljat avsteg från utformnings- eller egenskapskraven för verksamhetsbyggnader, vilket därmed utgör den byggnadstyp som flest kommuner har beviljat avsteg för. Avsteg vid flyttning av bostäder och fritidshus är näst vanligast, med 9 respektive 7 svarande kommuner. För flyttning av timmerhus har 4 kommuner uppgett att de har beviljat avsteg och lika många uppger att de har beviljat avsteg för flyttning av kulturbyggnader.

Boverkets bedömning, utifrån hur frågan är ställd och hur kommunerna har svarat, är att det inte med säkerhet går att säga vilken kombination av byggnaders funktion respektive utformning som är vanligast förekommande i beslut om avsteg vid flyttning av byggnad. Däremot framgår tydligt att verksamhetsbyggnader klart dominerar beslut om avsteg i de norrländska kommunerna.

3.2.2 Inga nekade avsteg av byggnadsnämnderna

Av de 79 kommuner som svarat att de har haft ärenden som involverar flyttning av byggnad, har enligt uppgift ingen av dem nekat några avsteg från utformnings- eller egenskapskraven.

I ett utskottsbetänkande⁸ framgår att återanvändning av gamla byggnader, och därmed möjligheten att bevara kulturvärden, bör få utökade möjligheter. Enligt tillkännagivandet bör det utredas om byggnadsnämnderna ska kunna medge fler avsteg från nybyggnadskraven vid flyttning av gamla byggnader. Det faktum att ingen av de svarande byggnadsnämnderna har nekat några avsteg talar emellertid för att det inte föreligger något behov av fler avsteg.

⁸ [Civiltuskottets betänkande, 2021/22:CU12, yrkande 41.](#)

3.2.2.1 Ärendeklassificering kan ha påverkat utfallet

Enligt Boverkets uppfattning kan det dock finnas ett mörkertal av ärenden och avsteg som inte fångats upp av statistiken. Detta gäller bland annat risken att det har förekommit flyttning av byggnader som inte har kunnat redovisas statistiskt. Sådana diskrepanser kan uppstå genom att flyttning av byggnad inte är ett enskilt rekvisit i 9 kap. PBL om bygglov, rivningslov och marklov, utan att det är något som till exempel framgår av definitionen av nybyggnad i 1 kap. PBL att den även omfattar flyttning av en tidigare uppförd byggnad till en ny plats.

I ett ärendehanteringssystem kan flyttning av byggnad därför behöva sökas ut som dels nybyggnad, dels rivning av samma byggnad. Ut-sökningsmöjligheten blir därmed beroende av hur ärendeklassificeringen ser ut i byggnadsnämndens ärendehanteringssystem. Potentiellt kan detta medföra att byggnadsnämnderna underrapporterar den verkliga mängden ärenden som involverar flyttning av byggnad, vilket framför allt skulle kunna vara fallet i fråga om de byggnadsnämnder som angett att de inte har haft några sådana ärenden överhuvudtaget under perioden.

Boverket har i tidigare rapportering⁹ påtalat de brister och den osäkerhet som kan förekomma i statistiken, till följd av hur byggnadsnämnderna klassificerar ärenden och beslut i sina ärendehanteringssystem.

Det skulle också kunna vara så att byggherrar efter rådgivning från byggnadsnämnderna har valt att inte gå vidare med ansökan om lov för flyttning av byggnad; detta med vetskapen om att nämnden avser neka avsteg.

Även om den möjligheten inte kan uteslutas borde åtminstone någon byggherre ha valt att gå vidare med en ansökan för att få ett överklagbart beslut, vilket inte verkar ha skett.

3.2.3 Inget behov av fler möjligheter till avsteg

Flera av de svarande kommunerna vidhåller i sina respektive fritextsvar att det finns tillräckligt med möjligheter till avsteg och att de möjligheterna används när det är befogat. Ett fåtal kommuner uttrycker emellertid önskemål om avsteg som redan är möjliga att göra, vilket tyder på ett behov av ytterligare vägledning från Boverket om flyttning av byggnader.

Några kommuner poängterar dock att det borde finnas ett gemensamt lov för flyttning av byggnad, då hanteringen med både rivningslov och bygglov för samma flyttningsåtgärd medför en risk att kulturhistoriskt värdefulla byggnader endast rivs utan att uppföras på den nya platsen.

Mot bakgrund av detta framstår det som att möjligheten att göra avsteg från utformningskraven och de tekniska egenskapskraven vid flyttning av byggnad är tillgodosett genom den utformning som lag, förordning

⁹ [Boverkets rapport 2023:7 Lov- och byggprocess utan fysiska handlingar, s. 18–20.](#)

och föreskrifter har idag. Såvitt Boverket kan bedöma föreligger därför inget behov av ytterligare möjligheter till sådana avsteg. Däremot kan det finnas anledning att vidare studera och utreda det förslag som rör gemensamt lov för flyttning av byggnad.

3.3 Tillsyn av säkerhetskrav för befintliga hissar

I 2023 års regleringsbrev har länsstyrelserna haft ett särskilt uppdrag att redovisa goda exempel på byggnadsnämndernas dokumentation och rutiner i arbetet med tillsyn av säkerhetskrav för befintliga hissar. Länsstyrelsernas expertgrupp för tillsynsvägledning utformade, tillsammans med sitt tillsynsvägledningsnätverk och Boverket, en enkät med sex frågor som besvarades helt eller delvis av 225 kommuner.

Samtliga länsstyrelser har redovisat uppdraget till Boverket i enlighet med regleringsbrevet. Boverkets sammanställning av redovisningen visar att byggnadsnämnderna bedriver planerad eller aktiv tillsyn av hissar i begränsad omfattning. Byggnadsnämnderna har i allmänhet begränsade uppgifter om var hissar finns och vilken utformning de har.

3.3.1 Bestämmelser om tillsyn för hissar

Byggnadsnämnden är tillsynsmyndighet och övervakar att reglerna om hissar i plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, följs, att hissarna besiktas och att de inte används om de inte uppfyller gällande krav. Tillsynen riktar sig mot den som äger eller på annat sätt ansvarar för hissen. Tillsynsansvaret över att kraven på kontroll av hissar och andra motordrivna anordningar i byggnadsverk följs delas med Arbetsmiljöverket. Arbetsmiljöverkets tillsynsansvar enligt PBF gäller i de fall en sådan anordning är installerad i ett byggnadsverk som omfattas av tillsyn enligt arbetsmiljölagen (1977:1160).

3.3.2 Få kommuner bedriver planerad eller aktiv tillsyn

Endast en fjärdedel av alla kommuner som svarat på enkäten uppger att de har någon form av aktiv eller planerad tillsyn över hissar. Detta stämmer väl med resultat från den uppföljning om byggnadsnämndens tillsyn över hissar och andra motordrivna anordningar som gjordes år 2016.¹⁰ Värt att notera i sammanhanget är att flera av de byggnadsnämnder som i undersökningen år 2016 svarade att de inte bedrev planerad eller aktiv tillsyn angav att de planerade börja med det.

Tabell 5. Sammanställning av byggnadsnämndernas svar på enkätfrågor om dokumentation och rutiner i arbetet med tillsyn av säkerhetskrav för befintliga

¹⁰ <https://www.boverket.se/contentassets/97a8a187dfc44c2bb0f5c2df9cceb8e/uppfoljning-av-tillsynsarbetet-2016.pdf> Hämtad 2024-04-16.

hissar. Källa: Länsstyrelsernas återrapportering av regleringsbrevsuppdrag RU3D2 2023. Illustration: Boverket

Invändningar	Andel
Andel som bedriver planerad eller aktiv tillsyn	25
Andel som har dokumentation eller register över hissar	40
Andel som har uppgift om hissar som saknar korgdörr eller annat skydd i korgöppning	4
Andel som har uppgift om hissar med en kombination av vikedörr eller korggrind i korgöppning och slagdörr till våningsplan	2
Andel som har rutiner för att hantera rapporter om olycksfall eller tillbud	24

Länsstyrelsernas rapportering visar att de kommuner som gör aktiv tillsyn av hissplaneringar gör det i samband med andra platsbesök, exempelvis vid andra tillsynsärenden, eller som särskilda punktinsatser vid enstaka tillfällen under året. I övrigt har flera av de svarande kommunerna angett att de inleder tillsyn när besiktningsprotokoll med anmärkningar inkommer till kommunen, eller när en anmälan om brister görs till respektive kommuns byggnadsnämnd.

3.3.3 Dokumentation eller register ger förutsättningar för att bedriva tillsyn

På frågan om byggnadsnämnderna har någon form av dokumentation eller register över vilka hissar i kommunen som omfattas av byggnadsnämndens tillsyn svarade ungefär 40 procent att de har det. Även detta stämmer väl med resultat från uppföljningen som gjordes år 2016. Då svarade cirka 40 procent att de delvis hade någon form av dokumentation och cirka 15 procent svarade att de hade det. Resultaten från de båda undersökningarna kan dock inte jämföras rakt av då det vid undersökningen år 2016 fanns fyra svarsalternativ: ja, delvis, nej eller annat.

Det som byggnadsnämnderna vid undersökningen år 2016 angav som största hindret för att bedriva aktiv tillsyn var att de inte har kännedom om vilka anordningar som finns installerade inom kommunen. Resultatet från årets undersökning visar att mer än 65 procent av de som svarat att de bedriver planerad eller aktiv tillsyn för hissar har någon form av dokumentation eller register. Att planerad eller aktiv tillsyn inte genomförs är dock inte enbart beroende av befintlig dokumentation eller register. Enligt svaren på enkätfrågorna framgår det att cirka 40 procent av de kommuner som har dokumentation eller register för hissar bedriver planerad eller aktiv tillsyn.

Även länsstyrelsernas analyser från undersökningen ger bilden av att kännedom om hissbeståndet är en förutsättning för att byggnadsnämnden ska kunna bedriva en aktiv tillsyn. Avsaknaden av dokumentation och register i tillsynsarbetet framförs kunna vara en bidragande orsak som

försvarar arbetet med den aktiva tillsynen. Vidare framgår det att några kommuner som uppgett att de inte har något register eller dokumentation över de hissordningar som finns i kommunen har påbörjat arbete med att ta fram detta.

3.3.4 Bristande kännedom om vilka hissar som kan ha säkerhetsrisker

Säkerhetskraven för nya hissar som installeras i byggnader är höga. Äldre hissar lever dock inte alltid upp till samma säkerhetsnivå. Boverket redovisade år 2022 en utredning om vissa säkerhetsrisker i äldre hissar.¹¹ Utredningen omfattade äldre hissar med kombinationen grind eller vikdörr i korgöppningen och slagdörr till våningsplanet och hissar som helt saknar skydd i korgöppningen.

Genom länsstyrelsernas enkätundersökning fick kommunernas byggnadsnämnder frågor om de har uppgifter om hissar som kan ha de berörda säkerhetsproblemen. Endast 8 av de kommuner som svarat på enkätfrågorna uppger att de har uppgifter om detta. Bristen på uppgifter hänger samman med bristen på dokumentation eller register över hissbeståndet. Av byggnadsnämnderna som svarat att de har uppgifter om hissar som kan ha de berörda säkerhetsriskerna har alla utom en dokumentation eller register över hissar i kommunen.

Länsstyrelsernas sammanfattningar visar att eftersom majoriteten av kommunerna saknar dokumentation eller register över kommunens hissordningar saknas även information om hissarnas utformning. Vidare uppges att det är svårt att hitta hissar som har säkerhetsrisker om det inte finns dokumentation eller register över hissar.

Av de exempel som kommuner presenterat och som bifogats till undersökningen framgår att informationen i dokumentation och register är begränsad och att det i de flesta fall inte finns några uppgifter om vilka hissar som kan ha säkerhetsrisker. Endast 7 procent av de som uppgett att de har dokumentation eller register över hissbeståndet uppger att de även har uppgifter om hissar som kan ha de efterfrågade säkerhetsriskerna.

3.3.5 Rutiner saknas ofta för rapportering av olyckor och tillbud med hissar

Endast en fjärdedel av alla kommuner som svarat på enkäten uppger att de har rutiner för hantering av inkomna rapporter om olycksfall eller tillbud med hissar. Från enkätsvaren går det inte att se något tydligt samband mellan att byggnadsnämnden bedriver planerad eller aktiv tillsyn avseende hissar, eller har befintlig dokumentation eller register för hissar, och att byggnadsnämnden har rutiner för att hantera rapporter

¹¹ [Boverkets rapport 2021:23 Uppdrag att utreda åtgärder för vissa säkerhetsrisker i äldre hissar.](#)

om olycksfall eller tillbud. Snarare verkar det som att en stor majoritet, cirka 70 procent, av byggnadsnämnderna som bedriver tillsyn eller har befintlig dokumentation eller register för hissar inte har sådana rutiner.

3.4 Kommunernas personal- och kompetensförsörjning inom tillsynsområdet

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2023 skulle länsstyrelserna redovisa läget inom kommunernas personal- och kompetensförsörjning inom tillsynsområdet.

Länsstyrelsernas expertgrupp för tillsynsvägledning utformade, tillsammans med sitt tillsynsvägledningsnätverk och Boverket, en enkät med sju frågor som besvarades av 224 kommuner. Några länsstyrelser har ställt frågorna vid mejl- eller telefonkontakt med vissa kommuner och själva matat in vad de som svarat uppgett i enkäterna. Länsstyrelserna har återsrapporterat samtliga enkätsvar tillsammans med sammanfattningar av kommunernas svar till Boverket. I vissa fall har länsstyrelserna även redovisat analys av svaren. I ett enstaka fall har den svarande kommunen lämnat fritextsvar som Boverket har översatt till de svarsalternativ som förekom i enkäten.

3.4.1 De flesta kommuner saknar tillräckliga resurser för tillsyn

Av de 224 svarande kommunerna uppger 54 att de upplever sig ha tillräckligt med resurser för tillsyn enligt PBL. Resterande 170 kommuner i underlaget har svarat att de inte upplever sig ha tillräckligt med resurser. Det innebär att oaktat de kommuner som inte har besvarat enkäten, och oavsett hur många av dessa som skulle ha svarat ja respektive nej på frågan, upplever majoriteten av kommunerna i Sverige att de inte har tillräckligt med resurser för tillsyn enligt PBL.

Vid en samkörning med resultatet av Boverkets plan- bygg- och tillsynsenkät (se avsnitt 2.4) framgår emellertid att endast ett fåtal av de kommuner som upplever att de har tillräckligt med resurser också förefaller ha en hög uppklarandegrad; det vill säga att de har färre tillsynsärenden vid slutet av år 2023 än vad som upprättats under året. På motsvarande sätt förekommer i denna aggregerade data kommuner som förefaller ha en god uppklarandegrad, men som ändå har svarat att de inte har tillräckligt med resurser för PBL-tillsynen. Det är därför svårt att dra några slutsatser kring förhållandet mellan kommunens resurser och uppklarandegraden i tillsynsärenden.

De till synes motstridiga uppgifterna kan ha flera olika orsaker. Det skulle till exempel kunna bero på att det är olika tjänstepersoner i samma kommun som har besvarat Boverkets plan- bygg- och tillsynsenkät respektive länsstyrelsernas tillsynsenkät. Det skulle också kunna vara så att en kommun nyligen har anställt personal eller har en hög

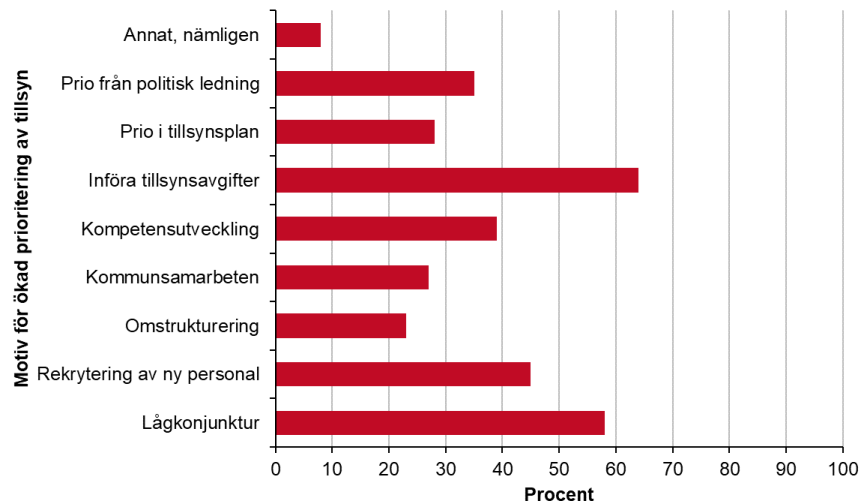
ärendebalans med äldre ärenden, vilket statistiskt sett ger en låg andel avslut i ärenden trots att kommunen i fråga nu upplever sig ha tillräckligt med resurser. Omvänt skulle upplevelsen av att sakna resurser, trots att andelen avslutade ärenden är hög, kunna bero på att kommunen under verksamhetsåret har tvingats friställa personal. Boverket överväger att genomföra en fördjupad studie i frågan.

3.4.2 Kostnadstäckning förutsättning för tillsyn

På frågan vad som skulle kunna motivera ökad prioritering av tillsyn har merparten av kommunerna svarat att införande av tillsynsavgifter för arbetet skulle motivera en ökad prioritering av tillsyn, tätt följt av möjligheten att flytta resurser från tillståndsgivning till tillsyn under lågkonjunktur. Knappt hälften av de svarande byggnadsnämnderna menar att rekrytering av personal skulle kunna bidra till att öka prioriteringen av tillsyn.

Något färre tycker att kompetensutveckling av personalen skulle bidra, medan omstrukturering, samarbete med andra kommuner och den politiska viljan pekas ut i mindre grad. Därmed framstår det som att resursfrågan är central för att byggnadsnämndernas tillsynsarbete ska prioriteras, medan organisatoriska och politiska faktorer förefaller vara mindre betydelsefulla för prioriteringen.

Figur 17. De svarande kommunernas syn på vilka alternativ som skulle kunna motivera ökad prioritering av tillsyn. Flera svar var möjliga. Källa: Kommunernas svar på länsstyrelsernas enkät om kommunernas personal- och kompetensförsörjning inom tillsynsområdet 2023. Illustration: Boverket



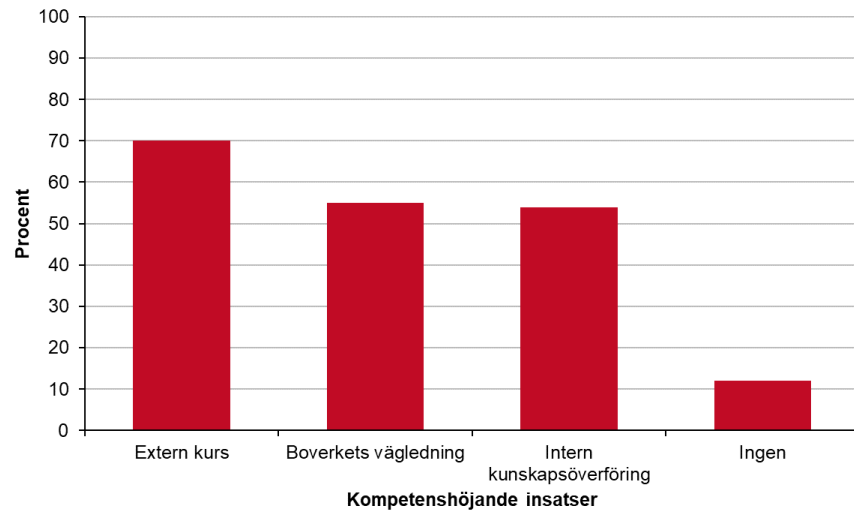
Boverket har i en rapport¹² konstaterat att det vid en första anblick kan framstå som oproblematiskt att införa en möjlighet för byggnadsnämnderna att ta ut en tillsynsavgift för sitt tillsynsarbete enligt plan- och bygglagstiftningen. Det är dock inte möjligt att utforma en tillsynsavgift på ett tillräckligt rättvist och rimligt sätt, så att den leder till att avsedda incitament i form av förbättrad regelefterlevnad och mer och effektivare tillsyn uppnås. Det är även tveksamt om det är möjligt att utforma en tillsynsavgift på ett tillräckligt lättbegripligt och förutsebart sätt. Enkätsvaren föranleder ingen ändring av den uppfattningen, men kan ses som ett uttryck för att finansiering och kostnadstäckning måste lösas för att byggnadsnämnderna ska prioritera tillsynsarbetet.

3.4.3 Olika syn på kompetenshöjande insatser

Många av de svarande byggnadsnämnderna erbjuder sina tillsynshandläggare kompetenshöjande insatser eller liknande. Vanligast förefaller kurser hos externa utbildare vara, följt av att det avsätts tid för att ta del av Boverkets vägledningsmaterial. Drygt hälften av de svarande nämnderna menar också att de har en intern kunskaps- och erfarenhetsåterföring.

¹² [Boverkets rapport 2021:13 Tillsynsavgift och byggsanktionsavgifter.](#)

Figur 18. Byggnadsnämndernas svar om vilka kompetenshöjande insatser de erbjuder sina tillsynshandläggare. Flera svar var möjliga. Källa: Kommunernas svar på länsstyrelsernas enkät om kommunernas personal- och kompetensförsörjning inom tillsynsområdet 2023. Illustration: Boverket



Boverket ser mycket positivt på att en så stor andel kommuner avsätter tid för myndighetens vägledningsmaterial på PBL kunskapsbanken, men finner det samtidigt förvånande att kurser hos externa utbildare förefaller vara vanliga. Detta eftersom resurser för tillsynsvägledning generellt tycks vara nedprioriterat och att en extern kurs – förutom kursdeltagarens bortfallna arbetstid – innebär en direkt utgift för byggnadsnämndens förvaltning. Att nämnderna ändå främst väljer denna väg skulle kunna bero på att man har för avsikt att ta nya tag i sitt tillsynsarbete och behöver en god start, samt att man på en extern kurs har en möjlighet att ställa frågor till kursledaren och interagera med kollegor från andra kommuner.

Mer oroväckande är att 12 procent av byggnadsnämnderna inte erbjuder några kompetenshöjande insatser. En samkörning med resultatet från Boverkets plan-, bygg- och tillsynsenkät (se avsnitt 2.4) visar att det inte – förutom i enstaka fall – finns någon korrelation mellan bristande uppföljning och ambitioner avseende kompetenshöjande insatser.

4 Metod

Boverket och länsstyrelserna har ett årligt återkommande uppdrag att följa upp plan- och bygglagstiftningens tillämpning. Datainsamlingen sker huvudsakligen genom enkäter som skickas till landets alla kommuner och länsstyrelser. Boverket samlar även in statistik från Domstolsverket om överklagade detaljplaner och områdesbestämmelser.

4.1 Datakällor

Datainsamlingen till Boverkets uppföljning av plan- och bygglagstiftningens tillämpning år 2023 har i huvudsak skett genom fyra enkäter. Tre enkäter har besvarats av länsstyrelserna och en enkät av kommunerna. Förutom enkäterna har statistik om överklagade planer samlats in från Domstolsverket, samt statistik om besiktning av motordrivna anordningar från besiktningsföretagen. Dessutom har Boverket kontakt med kommuner och länsstyrelser i olika sammanhang för att fortlöpande informera sig om kommunernas och länsstyrelsernas tillämpning av plan- och bygglagstiftningen.

Här följer en detaljerad beskrivning av de fyra enkäter som använts för att samla in grunddata.

4.1.1 Plan- och byggenkäten - kommundel

Plan- och byggenkätens, PBE, kommundel består av frågor om vad som har hänt i respektive kommun under år 2023. Enkäten har utformats av Boverket och besvarats av länsstyrelserna, men avser ärendehantering på respektive kommun i varje län. Frågorna rör tillämpningen av plan- och bygglagens regler om översiktsplanering, detaljplanering, lov och bygande samt tillsyn. Länsstyrelserna kodar inkomna ärenden från kommunerna enligt en särskild kodmall som länsstyrelserna och Boverket utarbetat tillsammans.

Boverket stämde av enkäten i november år 2023 med representanter från länsstyrelsernas expertgrupper för översiktsplanering och planeringsunderlag, detaljplanering, tillsynsvägledning samt länsstyrelsens juristnätverk. En enkät per kommun i länet skickades ut i separata mejl till länsstyrelserna i december år 2023 med sista svarsdag den 31 januari 2024.

4.1.2 Plan- och byggenkäten - länsstyrelsedel

Plan- och byggenkätens länsstyrelsedel består av frågor om vad som har hänt i länet under år 2023. Enkäten har utformats av Boverket och har besvarats av länsstyrelserna. Frågorna rör tillämpningen av Boverkets byggregler och tillsynsvägledning till byggnadsnämnderna. Länsstyrelserna har besvarat frågorna på länsnivå. Boverket stämde av enkäten i

november år 2023 med representanter från länsstyrelsernas expertgrupper för översiktsplanering och planeringsunderlag, detaljplanering, tillsynsvägledning samt länsstyrelsens juristnätverk. En enkät per länsstyrelse skickades ut till länsstyrelserna i december år 2023 med sista svarsdag den 31 januari 2024.

4.1.3 Enkät om handläggningstider för överklagade beslut om lov och förhandsbesked

Enkäten består av frågor gällande länsstyrelsens handläggningstider för överklagade lov och förhandsbesked. Enkäten har utformats av Boverket och har besvarats av länsstyrelserna. En central frågeställning i den här enkäten är hur länsstyrelsernas handläggningstider förhåller sig till gällande inriktningsmål. Länsstyrelserna är skyldiga att rapportera dessa uppgifter, enligt uppdrag B3 i länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2023. Boverket skickar ut enkäten för att säkerställa att rapporteringen genomförs på ett enhetligt sätt och för att underlätta hanteringen. Enkäten skickades ut till länsstyrelserna i december år 2023 med sista svarsdag den 29 februari 2024.

4.1.4 Plan-, bygg- och tillsynsenkäten

Plan-, bygg- och tillsynsenkäten, PBTE, består av frågor om vad som har hänt i kommunerna under år 2023. Enkäten har utformats av Boverket och har besvarats av kommunerna. Frågorna rör bland annat ärenden gällande planbesked, lov, förhandsbesked, anmälan, tillsynsärenden och ingripanden. Dessutom ställs några frågor om kommunala markanvisningar och frågor gällande lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar.

För år 2023 fanns även en särskild frågedel med anledning av Boverkets uppdrag att utvärdera systemet med avgiftsreduktion. Boverket ställde även frågor om digital tillämpning kopplat till respektive område, med anledning av Boverkets långsiktiga arbete med att digitalisera samhällsbyggnadsprocessen. Kommunerna hade även möjlighet att lämna synpunkter på enkäten och rapportera sina erfarenheter från tillämpningen inom respektive område.

Boverket har under år 2023 förbättrat enkäten i samarbete med Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. Boverket genomförde enkätsamråd¹³ med SKR i december år 2023. Enkäten skickades till kommunerna i december år 2023 med sista svarsdag den 31 januari 2024.

4.1.5 Övriga datakällor

Utöver enkäterna har Boverket samlat in statistik om överklagade beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser från Domstolsverket. Det

¹³Samrådsskyldigheten regleras i förordningen om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från kommuner och näringsidkare, SFS 1982:668.

gäller uppgifter om antal överklagade beslut och domar och avgjorda mål, helt eller delvis ändrade beslut och domar, samt handläggningstider för såväl mark- och miljödomstolarna som Mark- och miljööverdomstolen. Uppgifter om målnummer för de avgjorda målen har hämtats från mark- och miljödomstolarna samt Mark- och miljööverdomstolen.

Boverket har även använt den besiktningsstatistik som samlas in varje år från besiktningsföretagen för motordrivna anordningar som omfattas av krav på besiktning enligt Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar.

Boverket har utöver insamling av uppgifter även haft dialoger med länsstyrelserna, genom deras expertgrupp för tillsynsvägledning. Viss dialog har även förts med landets kommuner. Detta kunskapsutbyte ger Boverket vägledning om vilka problemområden som är relevanta för uppföljningen av plan- och bygglagstiftningens tillämpning.

4.2 Osäkerheter i underlagen och bortfall

Det finns alltid en osäkerhet när enkäter konstrueras. Boverket utgår från att det finns frågor i enkäterna som i vissa fall tolkas olika av olika respondenter.

Ytterligare brister som Boverket har uppmärksammat gäller dels länsstyrelsernas kodning av sina ärenden, dels kommunernas svar. Det finns alltid en risk att den eller de som besvarar enkäterna gör någon missbedömning, felräkning eller liknande. Boverkets bedömning är dock att de som besvarar enkäterna är väl förtroga med de frågeställningar som behandlas, den data som ska inrapporteras och hur den vidare behandlingen av materialet går till.

Totalt har 283 kommuner besvarat PBTE gällande år 2023, vilket ger en svarsfrekvens på närmare 98 procent. Svarsfrekvensen de sex åren dessförinnan har varierat mellan 84 och 97 procent. Kommunerna som medverkat i enkäten har inte alltid besvarat alla frågor. I 2023 års statistik saknas enkätsvar från följande kommuner: Hällefors, Jokkmokk, Ljusnarsberg, Piteå, Strömsund, Vårgårda och Östra Göinge.

Sammantaget gör detta att det finns en viss osäkerhet över hur väl de inkomna enkätsvaren speglar ärendehantering i kommunerna. Ett utvecklingsarbete pågår på Boverket för att successivt förbättra och göra uppföljningen mer tillförlitlig.

4.3 Skattning av bortfall

För att kompensera för bortfallet i svaren har, i vissa fall genom en enklare beräkning, antalet ärenden skattats för de kommuner som uppgifter saknas. Dessa skattningar har endast tillämpats i diagram där det tydligt

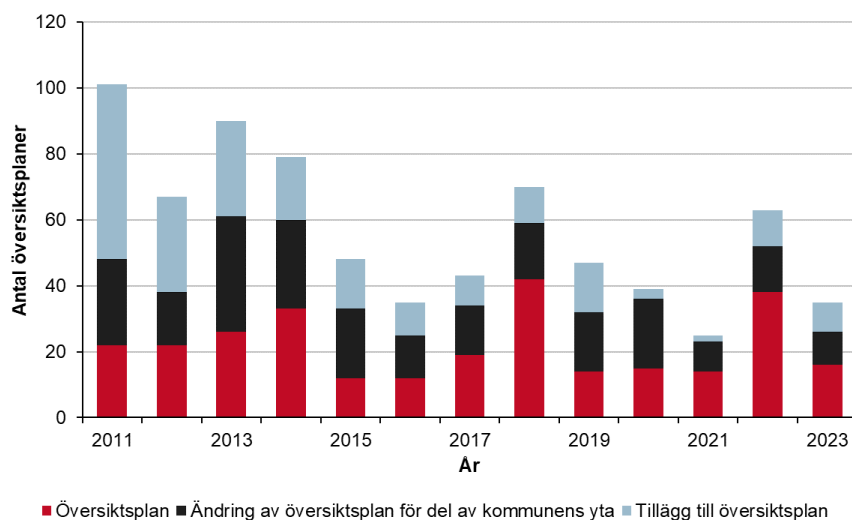
markeras hur stor andel av det redovisade värdet skattningen utgör. Skattningen görs genom att anta att antalet ärenden per capita har varit lika stort i de kommuner som inte svarat som det genomsnittliga antalet ärenden per capita, per region, i de kommuner för vilka Boverket har uppgifter om. I detta sammanhang har Boverkets bostadsmarknadsenkäts indelning av regioner använts. Det vill säga Stor-Stockholm, Stor-Göteborg, Stor-Malmö, högskoleorter över 75 000 invånare, högskoleorter under 75 000 invånare, övriga kommuner över 25 000 invånare och övriga kommuner under 25 000 invånare.

5 Statistik i diagram

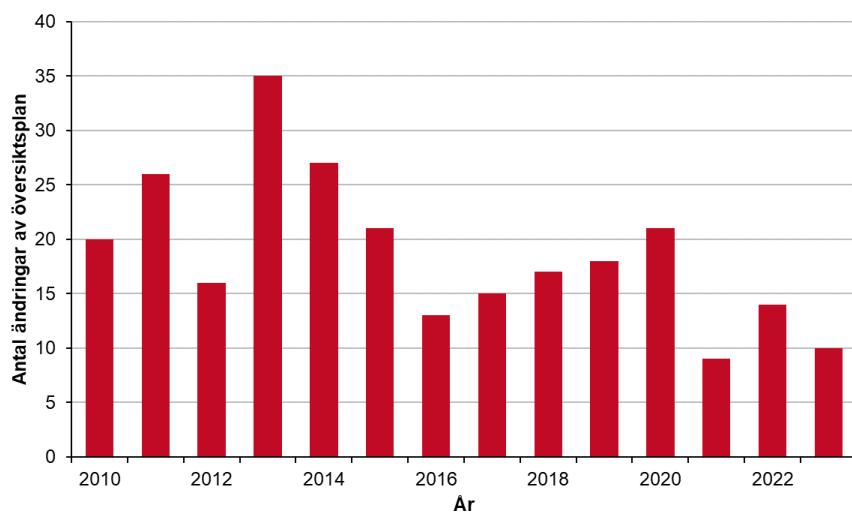
I det här kapitlet redovisas diagram inom respektive sakområde som bygger på dataunderlagen som samlas in från länsstyrelser och kommuner via Boverkets plan- och byggenkäter där frågor om översiktsplanering, detaljplanering, lov och byggande samt tillsyn besvarats. Underlaget består också av inhämtade uppgifter från Domstolsverket avseende överklagade planer.

5.1 Översiktsplanering

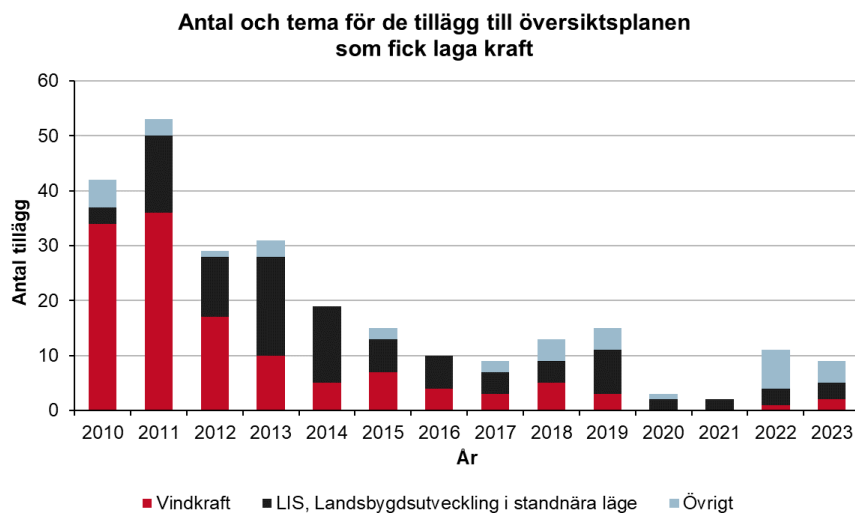
Figur ÖP 1. Antal översiktsplaner, ändringar för en del av kommunen och tillägg som fått laga kraft, åren 2011–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2011–2023. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket



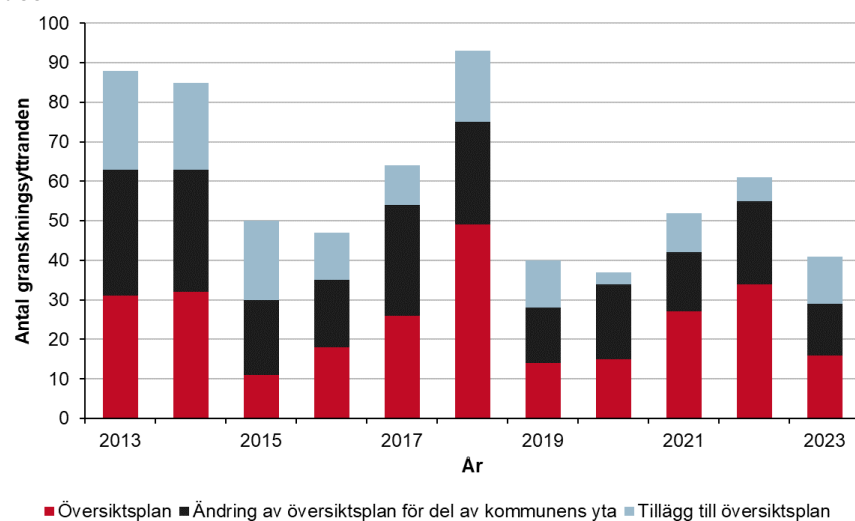
Figur ÖP 2. Antal ändringar av översiktsplan för del av kommunens yta som fick laga kraft mellan åren 2010–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2010–2023. Illustration: Boverket



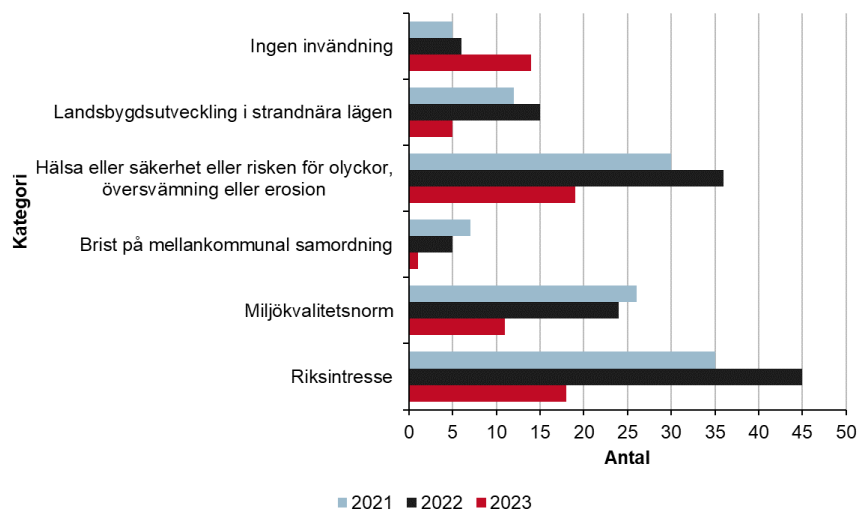
Figur ÖP 3. Antal och tema för de tillägg till översiktsplanen som fick laga kraft mellan åren 2010–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2010–2023. Illustration: Boverket



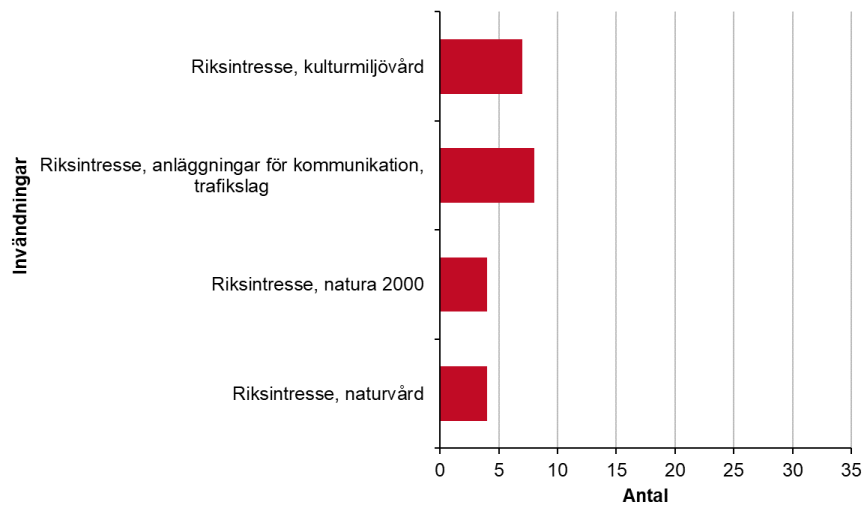
Figur ÖP 4. Det totala antalet granskningsyttranden per år för översiktsplan, ändring av översiktsplan för del av kommunens yta och tillägg till översiktsplan mellan åren 2013–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2013–2023. Illustration: Boverket



Figur ÖP 5. Fördelning av länsstyrelsernas invändningar i granskningsyttranden över förslag till översiktsplan och över förslag till ändring av översiktsplan under åren 2020–2023. Indelningen är gjord enligt de grunder som anges i 3 kap. 16 § PBL. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2020–2023. Illustration: Boverket



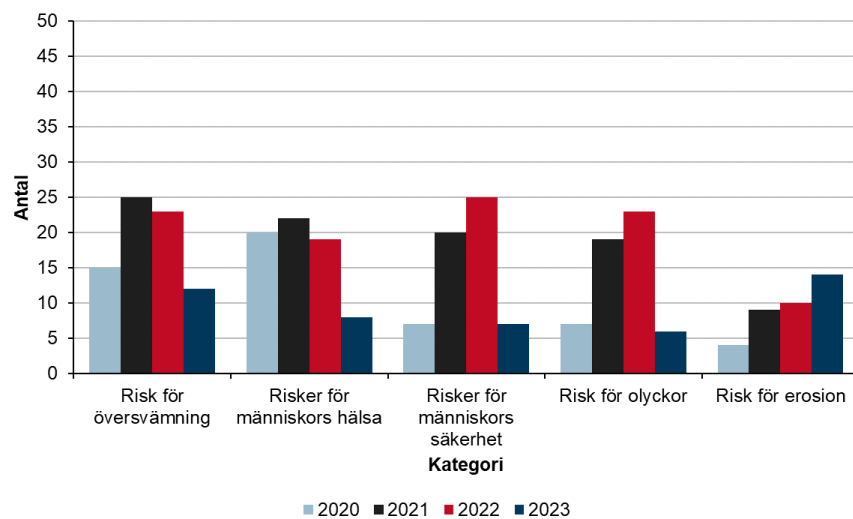
Figur ÖP 6. Fördelning av länsstyrelsernas mest förekommande invändningar gällande riksintressen i granskningsyttranden över förslag till översiktsplan och över förslag till ändring av översiktsplan år 2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2023. Illustration: Boverket.



Figur ÖP 7. Fördelning av länsstyrelsernas invändningar gällande om en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet samt till risken för olyckor, översvämning eller erosion år 2023.

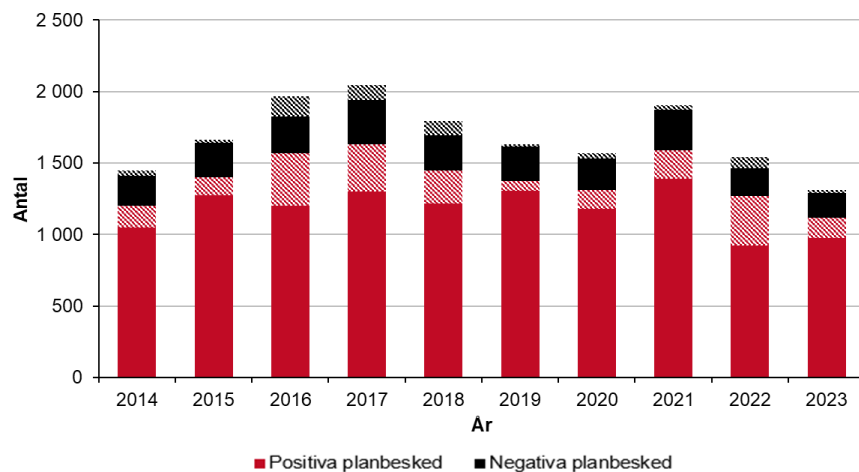
Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2020–2023.

Illustration: Boverket

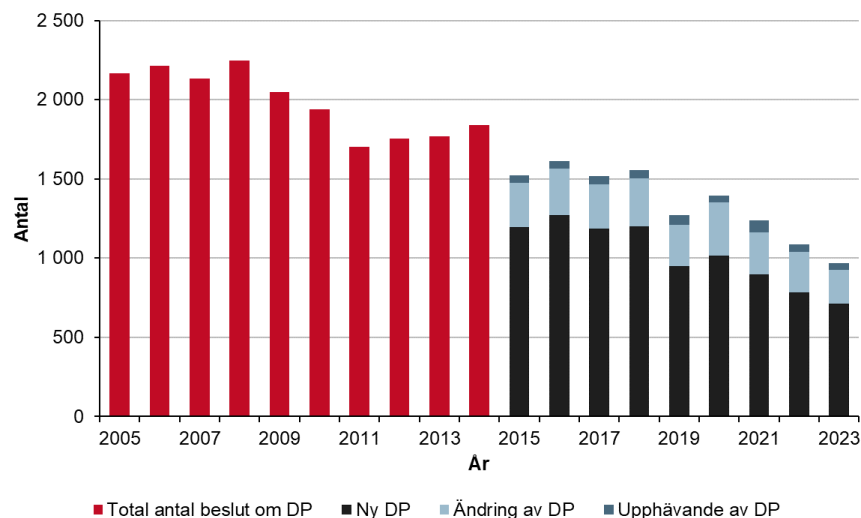


5.2 Detaljplanering

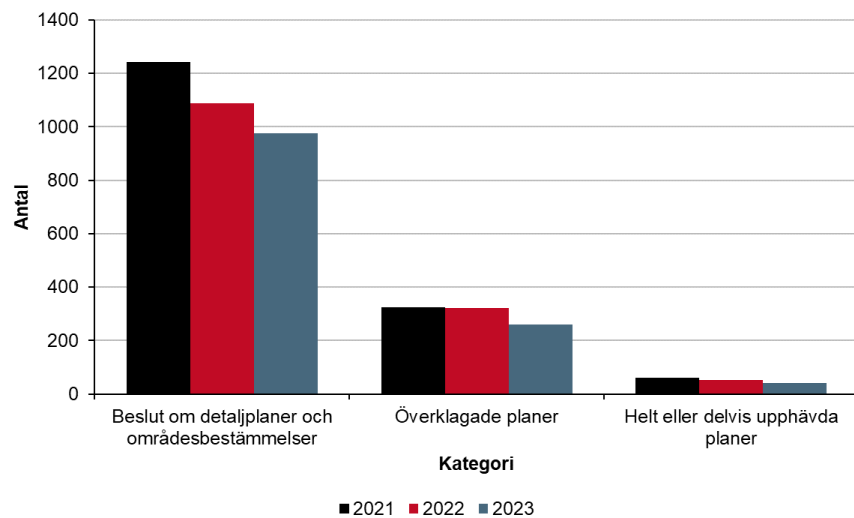
Figur DP 1. Antal planbesked som lämnats av kommunerna åren 2014–2023. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har besvarat enkäten. Källa: Kommunernas svar på Boverkets plan-, bygg- och tillsynsenkät åren 2014–2023. Illustration: Boverket



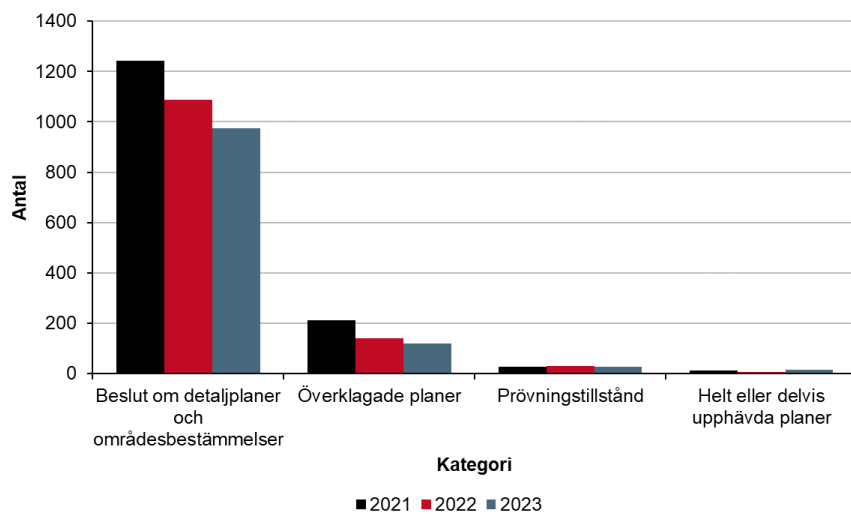
Figur DP 2. Totalt antal beslut om detaljplaner i kommunerna under åren 2005–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät åren 2005–2023. Illustration: Boverket



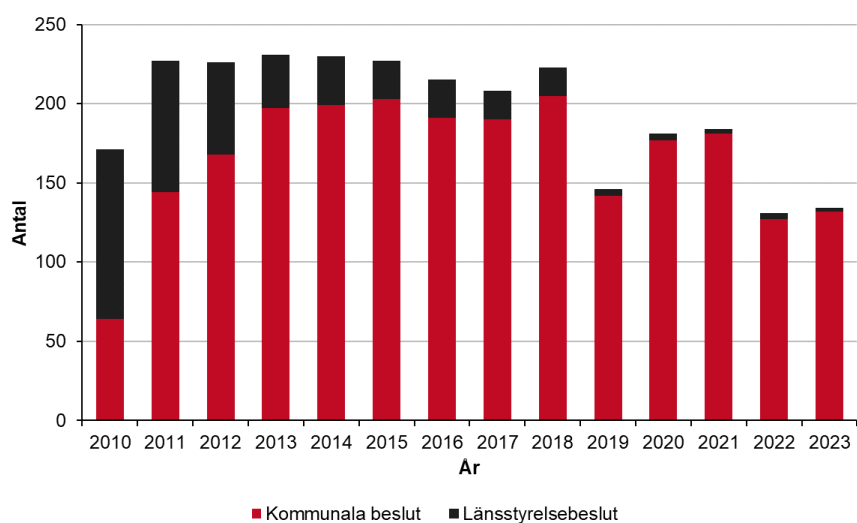
Figur DP 3. Antal överklagade och helt eller delvis upphävida planer från mark- och miljödomstolarna, samt det totala antalet beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser under åren 2021–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät och Domstolsverket. Illustration: Boverket



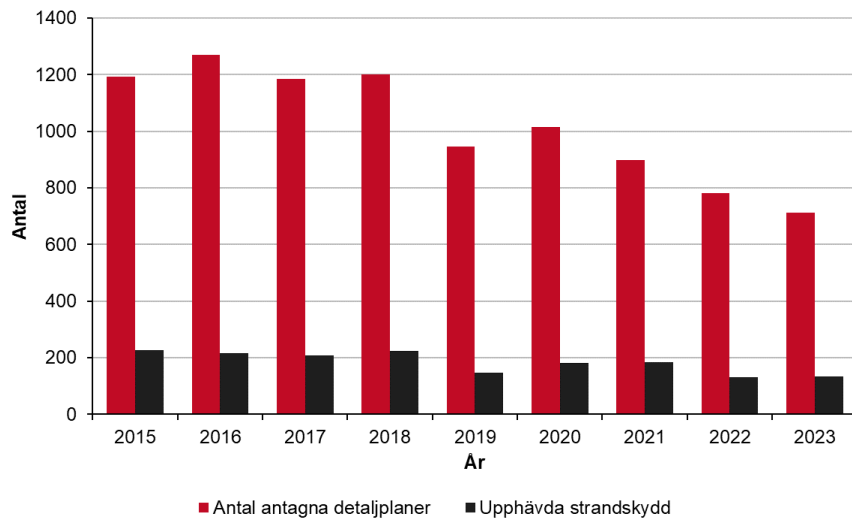
Figur DP 4. Antal mål om överklagade planer, antal beviljade prövningstillstånd och antal upphävda planer från Mark- och miljööverdomstolen under åren 2021–2023, i förhållande till det totala antalet beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser för samma period. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät och Domstolsverket. Illustration: Boverket



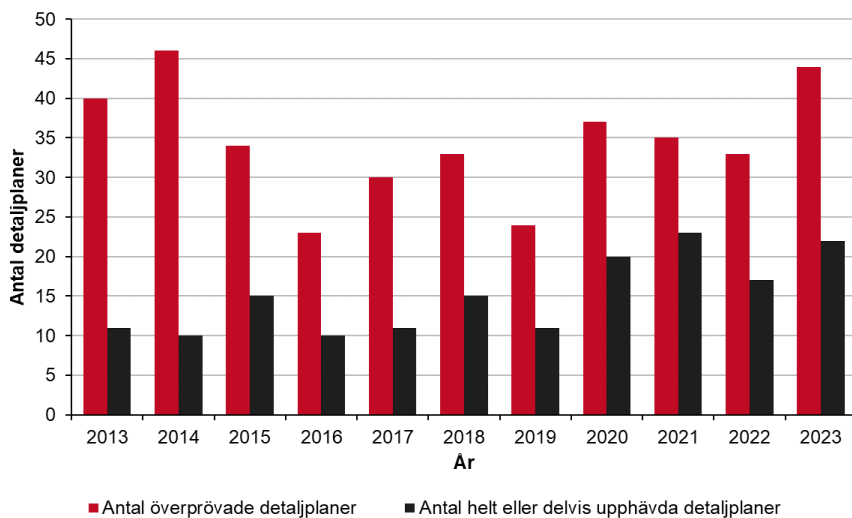
Figur DP 5. Antal beslut tagna av kommuner och länsstyrelser om att upphäva strandskydd i samband med att en ny detaljplan antas åren 2010–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2010–2023. Illustration: Boverket



Figur DP 6. Antal beslut tagna av kommuner och länsstyrelser om att upphäva strandskydd i samband med att en ny detaljplan antas samt det totala antalet antagna nya detaljplaner under åren 2015–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015–2023. Illustration: Boverket

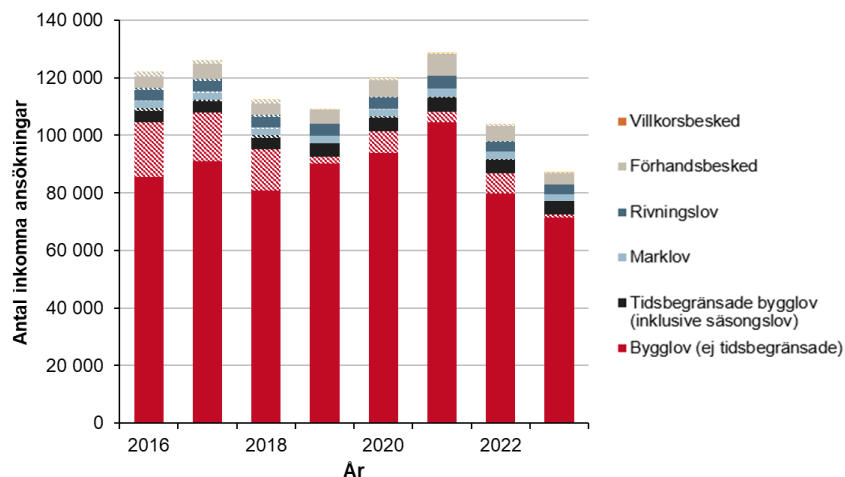


Figur DP 7. Antal detaljplaner som länsstyrelsen har beslutat att överpröva och antal detaljplaner som länsstyrelsen helt eller delvis har upphävt åren 2013–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2013–2023. Illustration: Boverket

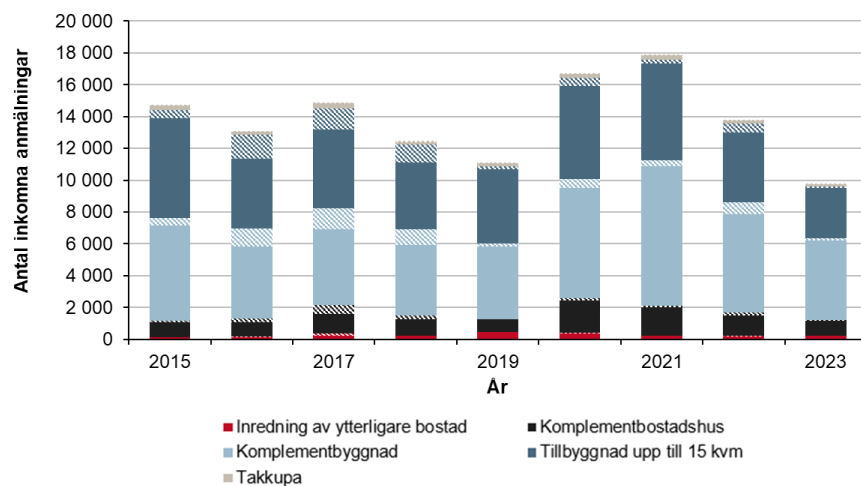


5.3 Lov och byggande

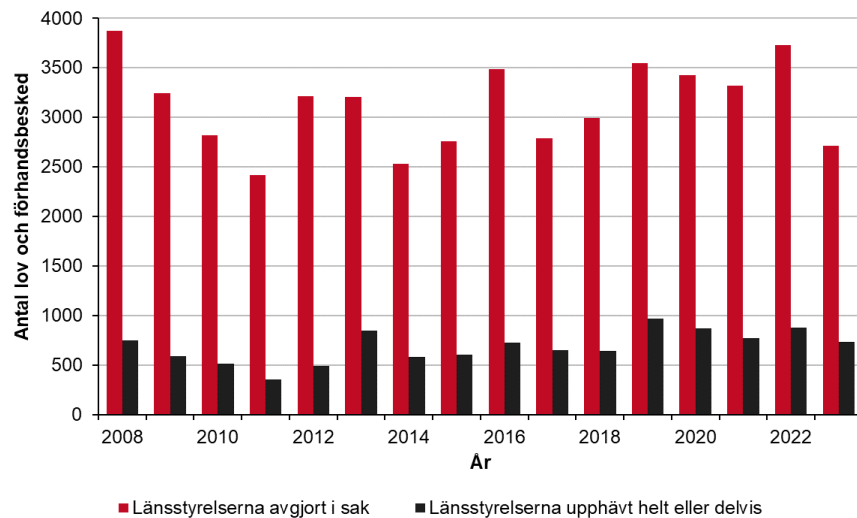
Figur Lov 1. Inkomna ansökningar under åren 2016–2023 fördelade på ärendetyp. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har svarat. I tidsbegränsade bygglov ingår säsongslöv. Källa: Kommunernas svar på Boverkets plan-, bygg- och tillsynsenkät 2016–2023. Illustration: Boverket



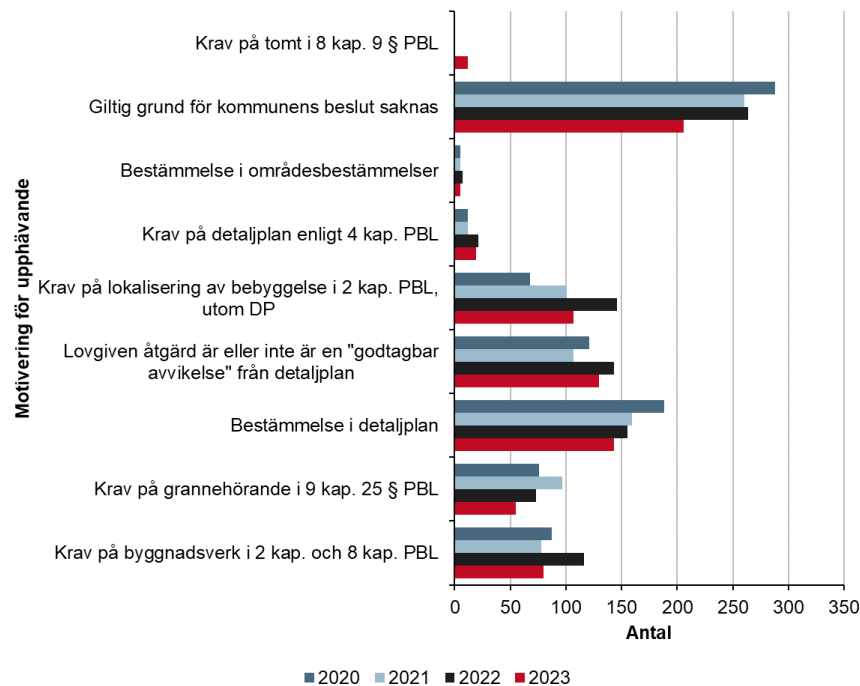
Figur Lov 2. Antal inkomna anmälningar åren 2015–2023 för bygglovsbefriade åtgärder enligt 9 kap. 4 a–4 c §§ plan- och bygglagen (2010:900), PBL, fördelat på kategori. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har svarat. Källa: Kommunernas svar på Boverkets plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015–2023. Illustration: Boverket



Figur Lov 3. Antal beslut om lov och förhandsbesked som har överklagats till länsstyrelserna och avgjorts i sak samt antal överklagade beslut som länsstyrelserna har upphävt helt eller delvis åren 2008–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2008–2023. Illustration: Boverket



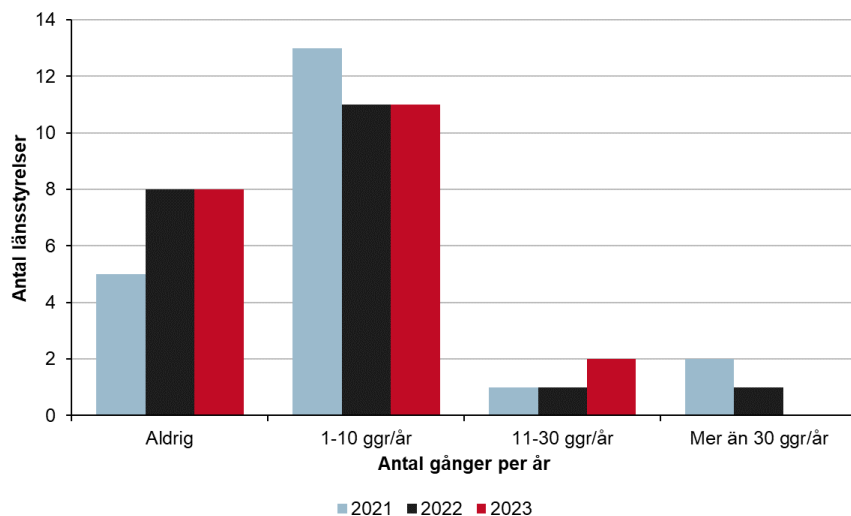
Figur Lov 4. Antal upphävida beslut om lov och förhandsbesked, åren 2018–2023 per kategori inom och utom detaljplanlagt område, som inte uppfyller kraven enligt PBL. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2018–2023. Illustration: Boverket



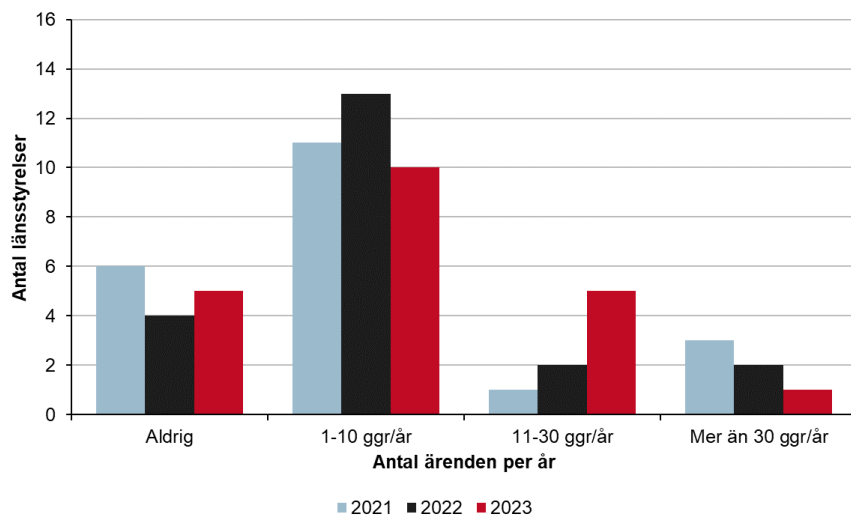
Figur BBR 1. Antal gånger per år som länsstyrelsen tillämpat Boverkets byggregler (2011:6) – föreskrifter och allmänna råd, BBR, i tillsynsvägledning och uppföljning under åren 2021–2023.

Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2021–2023.

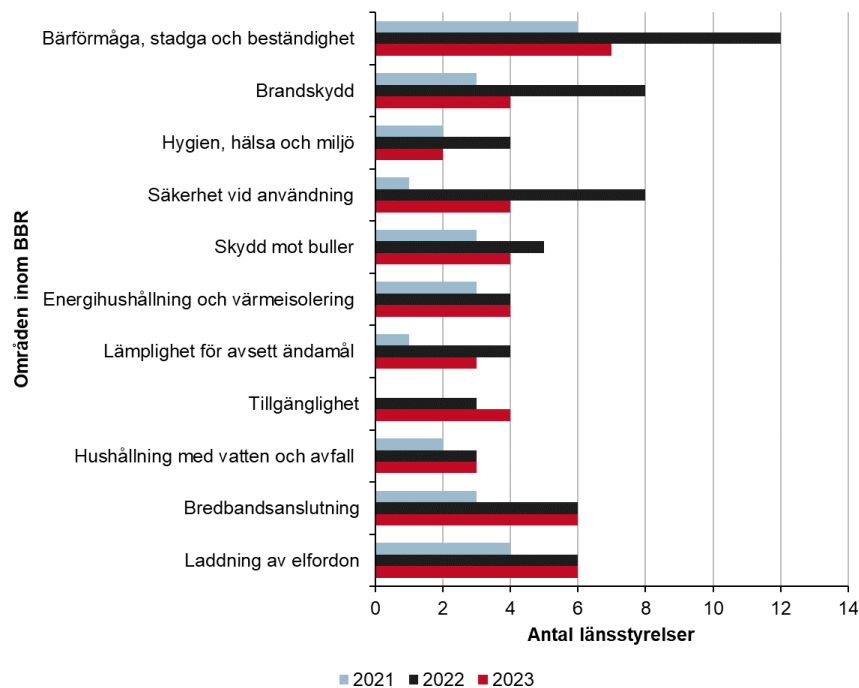
Illustration: Boverket



Figur BBR 2. Antal ärenden om överklagade kommunala beslut där länsstyrelsen har tillämpat Boverkets byggregler åren 2020–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2020–2023. Illustration: Boverket

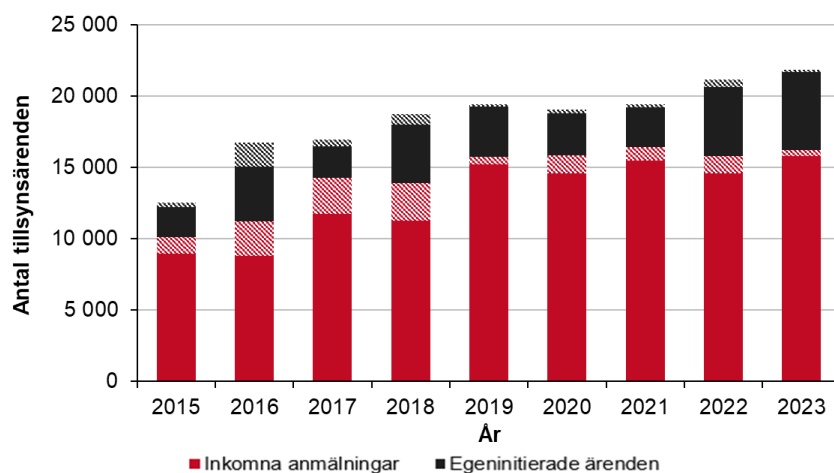


Figur BBR 3. Antal länsstyrelser som saknar resurser eller kompetens inom olika områden inom byggreglerna åren 2020–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2020–2023. Illustration: Boverket

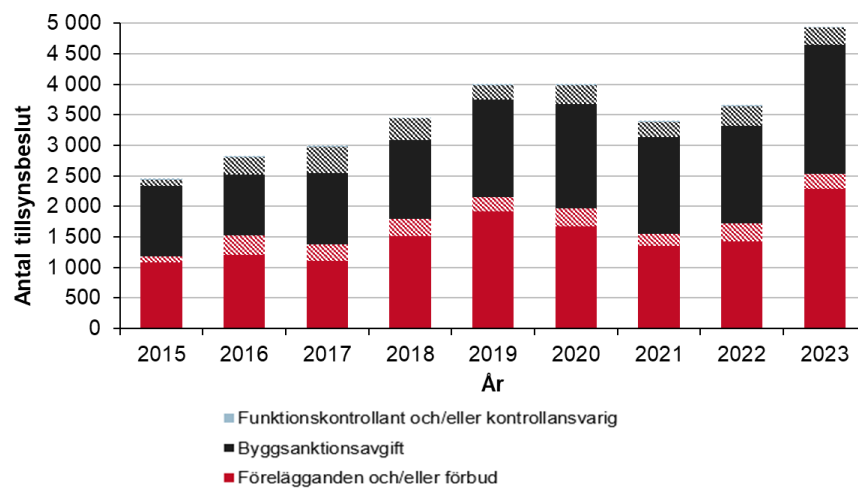


5.4 Tillsyn

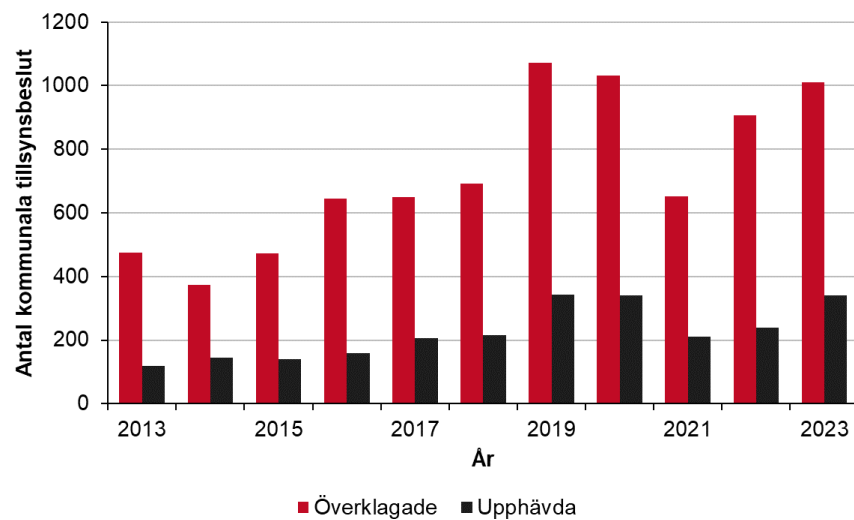
Figur Tillsyn 1. Antal tillsynsärenden som påbörjats under åren 2015–2023 fördelat på inkomna respektive egeninitierade. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har svarat. Källa: Kommunernas svar på Boverkets plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015–2023. Illustration: Boverket



Figur Tillsyn 2. Antal tillsynsärenden under åren 2015–2023 som resulterat i tillsynsavgifter per kategori. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har svarat. Källa: Kommunernas svar på Boverkets plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015–2023. Illustration: Boverket



Figur Tillsyn 3. Antal överklagade och upphävida kommunala tillsynsbeslut, åren 2013–2023. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2013–2023. Illustration: Boverket





Boverket

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se